

**Suomen kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun
palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2011**

Kuusikko-työryhmä
Palvelukokonaisuus
Hanna Ahlgren-Leinvuo
30.8.2012

Kuusikko-työskentelyn historia ja periaatteet

Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä Kuusikkoon kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuusikko-työryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveystalvveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuusikko-työn historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuusikko syntyi, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ensimmäiset tiedot Oulusta saatiin vuodelle 2002. Ajan myötä Kuusikko-vertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuusikko-työryhmien sihteeri koavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuusikon lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystalvveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystalvvelun ja hyvinvoinnin laitoksessa (THL:ssä) sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuuihin.

Vuonna 2012 toimii seitsemän Kuusikko-työryhmää, jotka ovat lasten päivähoiton, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispaalvvelujen sekä vanhuspaalvvelujen ryhmät. Ryhmät julkaisevat vuoden aikana yhteensä kahdeksan raporttia. Aikuissosiaalityön työryhmä tuottaa sekä toimeentulotuen että työllistämispalvelujen raportit.

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Hanna Ahlgren-Leinvuo
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457–5078

Edita Prima Oy 2012
Helsinki

Tekijä(t)		
Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä. Kirjoittanut Hanna Ahlgren-Leinvuo		
Nimike		
Suomen kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2011		
Julkaisija	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	8/2012	25 s. + 24 s. liitteitä
Sarjanimike		Osanumero
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		3/2012
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Lastensuojelun asiakasmäärän kehitys on ollut nousujohteista Kuusikko-kunnissa. Taustalla ei ole ainoastaan väestömäärän yleinen kehitys vaan asiakasmäärät ovat kasvaneet myös suhteessa kaupunkien asukasmäärään. Asiakasmäärät ovat kasvaneet niin avo-, sijais- kuin jälkihuollonkin puolella, mutta suurinta kasvu on ollut avohuollon puolella. Lastensuojeluilmoitusten ja niiden kohteena olleiden lasten lukumäärä jatkoi kasvuaan Kuusikko-kunnissa. Samalla myös lastensuojelun sosiaalityön resursseja vaativien lastensuojelutarpeen selvitysten ja asiakassuunnitelmien lukumäärä on kasvanut. Kuusikko-kunnissa lastensuojelun asiakkaita parin viime vuoden aikana tullut enemmän uusia asiakkaita kuin mitä vanhoja on poistunut. Lastensuojelun asiakaskunta on muuttunut entistä haastavammaksi ja asiakkuudet pitkäaikaisemmiksi.</p> <p>Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat Kuusikko-kunnissa hieman alle 300 miljoonaa euroa vuonna 2011. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta vain prosentin verran. Lastensuojelun asiakasmäärien kasvaminen ei näy asiakasta kohden lasketuissa kustannuksissa. Asiaa selittää ainakin osaltaan se, että lasten sijoitusten hoitovuorokaudet eivät ole nousseet samassa suhteessa kuin sijoitettujen lasten lukumäärä.</p> <p>Kuusikko-kunnissa on meneillään palvelurakenteen muutos, jossa laitossijoituksia pyritään vähentämään ja perhehoitoa lisäämään. Taustalla ovat sekä lapsilähtöiset että taloudelliset syyt. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista on edelleen yli puolet Espoossa, Vantaalla ja Turussa, ja Helsingissäkin lähes puolet. Tampereella ja Oulussa sijaisperhehoidon osuus on suurempi, Oulussa yli 75 prosenttia.</p> <p>Vuoden 2011 aikana Kuusikko-kunnissa tehtiin yhteensä yli 3 800 sijoituspäätöstä. Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään aina ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Tietoa sukulais- ja läheisverkostosijoitusten lukumäärästä kerättiin Kuusikko-kunnista ensimmäisen kerran viime vuonna. Läheistukiverkostoon sijoitettiin Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana yhteensä 220 lasta, mikä oli 65 lasta enemmän kuin edellisvuonna.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, lastensuojelu, avohuolto, sijaishuolto, sijoitukset		

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS	2
2.1	Lastensuojelun prosessi	2
2.2	Lastensuojeluasian vireille tulo	3
2.2.1	Lastensuojeluilmoitukset.....	3
2.2.2	Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleet lapset.....	5
2.3	Lastensuojelun asiakkaat.....	6
2.3.1	Lastensuojelutarpeen selvitykset	6
2.3.2	Asiakassuunnitelmat.....	7
2.3.3	Lastensuojelun asiakasmäärät	8
2.3.4	Päätyneet asiakkuudet	9
2.4	Kokonaiskustannukset	11
3	AVOHUOLTO.....	13
3.1	Avohuollon asiakkaat	13
3.2	Avohuollon kustannukset	14
4	SIJOITETUT LAPSET	15
4.1	Sijoituspäätökset.....	16
4.2	Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset	17
4.3	Kiireellisesti sijoitetut lapset	17
4.4	Huostaanotetut lapset	18
4.5	Sijoitusten hoitomuotojen kehitys.....	18
4.6	Sijoitusten kustannukset	20
5	JÄLKIHUOLTO.....	22
6	LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ	23
7	YHTEENVETO.....	24
	LÄHTEET.....	25
	LIITTEET	26
	Liite 1: Lastensuojelusta koottavat tiedot 2011	26
	Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä.....	32
	Liite 3 Lastensuojelun tietoja 2011	35
	3A Lastensuojelun asiakkaat ja henkilöstö vuonna 2011	35
	3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2011	36
	3C/1 Lastensuojeluilmoitukset 2011	37
	3C/2 Lastensuojelutarpeen selvitykset ja lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat 2011	38
	3D Avohuollon asiakkaat 2011.....	39

3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2011	40
3F Sijoitusten hoitomuodot 2011.....	41
Liite 4: Lastensuojelun aikasarjoja 2008 – 2011	42
4A Lastensuojelun asiakkaat 2008 – 2011	42
4B/1 Sijoitetut lapset 2008 – 2011: sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut	44
4B/2 Sijoitetut lapset 2008 – 2011: ammatillisiin perhekoteihin ja perhehoitoon sijoitetut sekä ympärivuorokautinen laitosmuotoinen perhekuntoutus	45
4C Kokovuotiset hoitopaikat 2008-2011	46
4D Sijoitusten kustannukset 2008-2011.....	47
Liite 5: Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä 2012	48

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1	Vuoden 2011 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan Kuusikko-kunnissa.....	5
Taulukko 2	Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2011 olleet lapset ikäluokittain (%)......	5
Taulukko 3	Lastensuojelutarpeen selvitykset ikäryhmittäin (%) sekä lukumäärän muutos (%) verrattuna vuosiin 2010 ja 2008.....	6
Taulukko 4	Vuoden 2011 aikana alkaneiden uusien asiakkuuksien tilanne lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen.....	7
Taulukko 5	Vuoden 2011 aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) ja jälkihuollon piirissä olleiden nuorten (18 - 20-vuotiaat) lukumäärä sekä muutos (%) edelliseen vuoteen ja muutos (%) aikavälillä 2008-2011	9
Taulukko 6	Lastensuojelun kokonaiskustannusten erittely avohuollon kustannuksiin, sijaisperhetoiminnan kustannuksiin sekä muihin sijoitusten kustannuksiin vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 korotettuna vuoden 2011 arvoon	11
Taulukko 7	Vuoden aikana alkaneet uudet avohuollon asiakkuuksien ikäryhmittäiset osuudet (%) vuonna 2011, uusien asiakkaiden lukumäärän muutos 2010-2011 ja uusien asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon asiakkaista vuosina 2010 ja 2011.....	13
Taulukko 8	Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain sekä kokonaiskustannusten muutos (%) 2010-2011 ja 2008-2011.....	14
Taulukko 9	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 – 17-vuotiaat lapset ikäryhmittäin vuonna 2011 sekä muutos (%) 2010-2011 ja 2008-2011.....	15
Taulukko 10	Uudet vuoden 2011 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan.....	17
Taulukko 11	Uudet vuoden 2011 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (ilman Oulua).....	17
Taulukko 12	Uudet vuoden 2011 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset	18
Taulukko 13	Uudet vuoden 2011 aikana huostaanotetut lapset.....	18
Taulukko 14	Läheisverkostoon huostaan otettuna sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2010 ja 2011.....	19
Taulukko 15	Sijoitusten kokonaiskustannukset sekä muutos (%) edellisvuoteen ja vuoteen 2008.....	20

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1	Lastensuojeluprosessin eri vaiheissa olevia asiakasmääriä Kuusikko-kunnissa vuonna 2011.....	3
Kuvio 2	Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä Kuusikko-kunnissa 2008-2011.....	4
Kuvio 3	Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus (%) 0 - 17-vuotiaista Kuusikko-kunnissa 2008-2011.....	6
Kuvio 4	Lastensuojelun 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus samanikäisestä väestöstä Kuusikko-kunnissa 2008-2011.....	8
Kuvio 5	Vuoden 2011 aikana alkaneet ja päättyneet avohuollon asiakkuudet (0 – 17-vuotiaat).....	10
Kuvio 6	Sijaisperhetoiminnan ja muiden sijoitusten osuus (%) lastensuojelun kokonaiskustannuksista vuosina 2008 – 2011.....	11
Kuvio 7	Lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa samanikäiseen (0 – 20-vuotiaat) väestöön vuosina 2008 – 2010.....	12
Kuvio 8	Lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa 0 – 20-vuotiaisiin lastensuojelun asiakkaisiin vuosina 2008 – 2011.....	12
Kuvio 9	Avohuollon kokonaiskustannukset avohuollon 0 – 20-vuotiasta asiakasta kohden vuosina 2008-2011 (vuosien 2008-2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä).....	15
Kuvio 10	Kodin ulkopuolelle vuonna 2011 sijoitettuna olleiden 0 – 17-vuotiaiden osuus (%) samanikäisestä väestöstä Kuusikko-Kunnissa.....	16
Kuvio 11	Sijoitusten hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista Kuusikko-kunnissa vuonna 2011.....	19
Kuvio 12	Sijoitusten kustannukset 0 – 17-vuotiasta väestöä kohden vuosina 2008 – 2010 (vuoden 2010 hintatasossa).....	20
Kuvio 13	Lasten sijaishuollon kustannukset 0–17 –vuotiasta sijoitettuna ollutta lasta kohti korotettuna vuoden 2010 arvoon.....	21
Kuvio 14	Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset 2010 – 2011. Vuoden 2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä.....	21
Kuvio 15	Jälkihuollon asiakkaana vuoden 2011 aikana olleiden nuorten osuus vastaavanikäisestä väestöstä Kuusikko-kunnissa.....	22
Kuvio 16	Avohuollon 0 – 17-vuotiaiden asiakasmäärä yhtä avohuollon vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden vuosina 2010 – 2011 (ei sisällä sijais- ja jälkihuoltoa).....	23

1 JOHDANTO

Tämä raportti käsittelee lastensuojelun palveluja Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa vuonna 2011. Raportti on osa laajempaa Kuusikko-työn kokonaisuutta.

Kuusikko-työssä on kerätty lastensuojelun palveluihin ja kustannuksiin liittyviä tietoja vuodesta 2003 alkaen. Aluksi tietoja käsiteltiin osana sosiaalityön kokonaisuutta ja ne pitivät sisällään pääosin lastensuojelun sijaishuollon tietoja. Lastensuojelu sai oman työryhmänsä vuoden 2008 alussa, jolloin lasten sijaishuollon ja lastensuojelun avohuollon asiantuntijat yhdistettiin sosiaalityön ryhmästä omaksi työryhmäkseen. Taustalla oli uuden lastensuojelulain (417/2007) astuminen voimaan ja halu tarkastella lastensuojelua yhtenä kokonaisuutena.

Vuoden 2008 alussa voimaan tulleen lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen ja hänen perheensä tukitoimet ja palvelut aiempaa paremmin. Uusi laki toi mukanaan monia toiminnallisia muutoksia kuntien lastensuojelutyöhön. Siinä muun muassa korostettiin ehkäisevän lastensuojelun merkitystä kaikissa lasten ja perheiden palveluissa. Kuusikkovertailujen kannalta olennainen asia on myös se, että uudessa laissa määritellään lastensuojelun asiakkuuden alkaminen. Tämä helpottaa vertailukelpoisen tiedon keräämistä Kuusikko-kunnista. (Kumpulainen 2008, 3.)

Tässä vuoden 2011 lastensuojelun tietoja käsittelevässä raportissa luodaan aluksi yleiskuva lastensuojelusta esittelemällä lastensuojeluprosessia sekä tarkastelemalla lastensuojelun asiakasmääriä ja kustannuksia kokonaisuudessaan. Tämän jälkeen tarkastellaan erikseen avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon palveluita ja kustannuksia. Lopuksi käsitellään lastensuojelun henkilöstömääriä.

Raportin tiedot ovat pääosin samoja kuin vuoden 2010 raportissa. Uutena tarkasteltavana asiana tämän vuoden raportissa on kiireelliset sijoitukset, joista kerätään lukumäärätiedot sekä päätöksistä että kiireellisesti sijoitetuista lapsista. Raportissa tarkastellaan edellisen vuoden tapaan avo- ja sijaishuollon osalta pääasiassa lapsia (0 – 17-vuotiaat) ja jälkihuollossa nuoria (18 – 20-vuotiaat). Kustannusvertailuissa asiakaskohtaiset kustannukset on laskettu suhteessa 0 – 20-vuotiaisiin, sillä kustannuksia ei pystytä erittelemään ikäryhmitäin. Kustannusvertailuissa edellisten vuosien kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä.

Listätietoa vuonna 2011 kerätyistä lastensuojelun tiedoista löytyy liitteistä 1 (koottujen tietojen määritelmät) ja 3 (yhteenveto vuoden 2011 tiedoista). Liitteessä 2 on luettelo yleisistä lastensuojelussa käytetyistä käsitteistä. Raportin aikasarjaverailut alkavat vuodesta 2008. Tätä vanhempia tietoja ei raportissa tarkastella siksi, että vuoden 2008 alussa voimaantuneen lastensuojelulain myötä osa tiedosta ei ole vertailukelpoista aiempien vuosien kanssa. Aikasarjaverailuja on koottu liitteeseen 4. Kuusikko-raportteihin on tarkoitus lisätä jatkossa asiakaspalautetta koskevaa tietoa. Lastensuojelu raportissa ei kuitenkaan vielä ole mukana asiakaspalautteesta koottua yhteenvetoa.

Tämä raportti on syntynyt kuuden kunnan lastensuojelun asiantuntijoista koostuvan työryhmän yhteistyön tuloksena. Työryhmän puheenjohtajana toimi Leena Wilen Espoon kaupungista. Tiedot työryhmän muista jäsenistä on koottu liitteeseen 5. Raportin on kirjoittanut työryhmän sihteeri Hanna Ahlgren-Leinvuo.

2 LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS

Tässä raportissa lastensuojelulla tarkoitetaan *lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua*, jonka tukimuodot jaetaan avo-, sijais- ja jälkihuoltoon. Lapsi- ja perhekohtaisella lastensuojelulla on viimesijainen vastuu turvata lapsen terve kehitys ja hyvinvointi. Raportissa ei käsitellä *ehkäisevää lastensuojelua*, jonka piiriin kuuluvat muun muassa äitiys- ja lastenneuvoloissa, päivähoitossa, kouluissa ja nuorisotyössä tehtävä työ, jolla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia silloin kun lapsi ei ole lastensuojelun asiakkaana. (Sosiaaliportti 2012; Lastensuojelulaki (417/2007).)

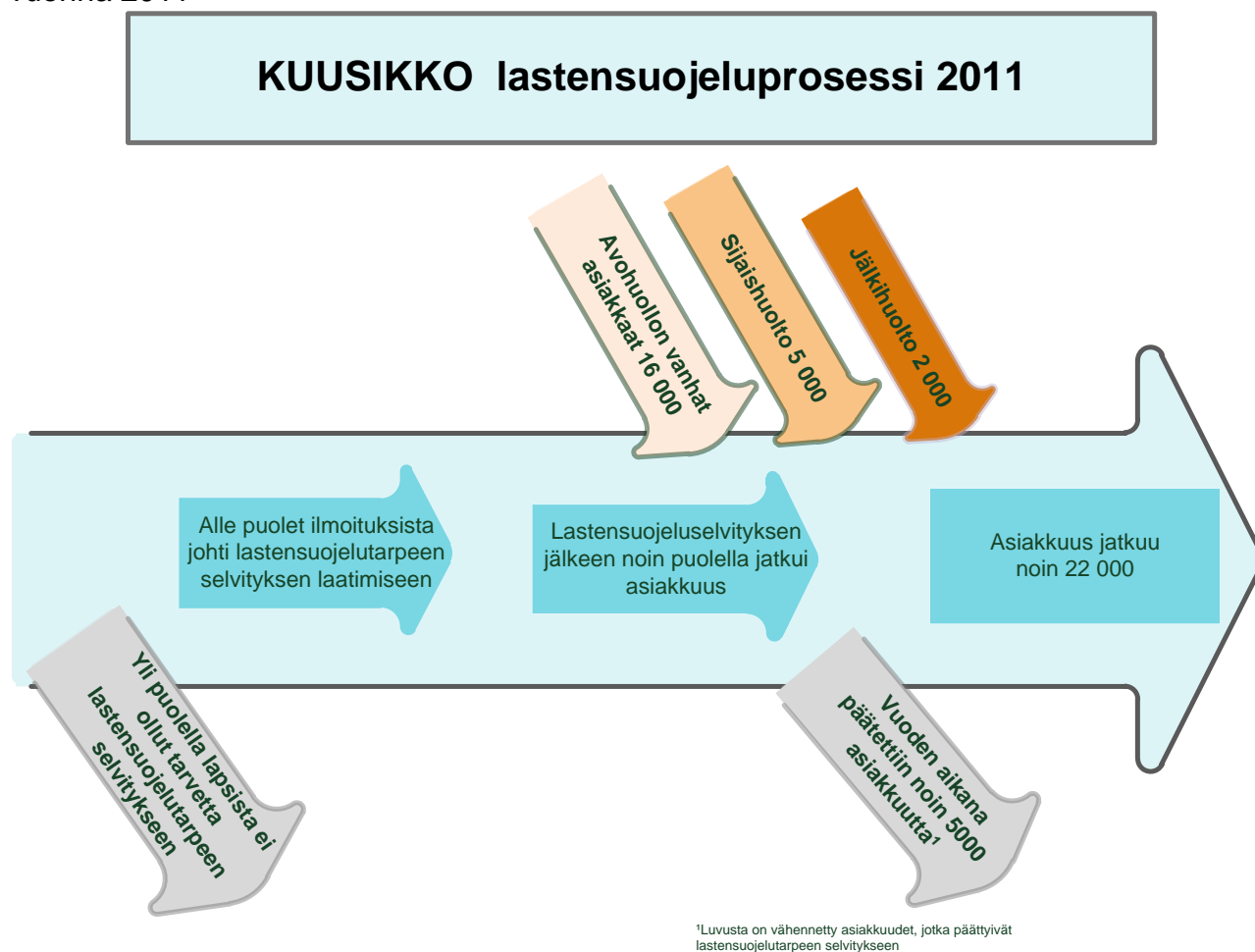
2.1 Lastensuojelun prosessi

Lastensuojelulaissa (417/2007) veloitetaan tietyt viranomaiset ilmoittamaan välittömästi kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, mikäli he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka tilanne edellyttää *lastensuojelutarpeen selvittämistä*. *Lastensuojeluilmoituksen* voi kuitenkin tehdä kuka tahansa, joka on huolestunut lapsen tai nuoren hyvinvoinnista. Lastensuojeluviranomaisen on arvioitava jokaisen lastensuojeluilmoituksen kohdalla mahdollinen kiireellisen lastensuojelun tarve sekä ratkaistava, onko tarpeen aloittaa lastensuojelutarpeen selvityksen tekeminen. Lastensuojelun asiakkuus alkaa vasta sitten, kun ryhdytään laatimaan lastensuojelutarpeen selvitystä tai kiireellisiin lastensuojelutoimenpiteisiin.

Mikäli lastensuojelutarpeen selvitys ei anna aihetta lastensuojelutoimenpiteisiin, asiakkuus päättyy siihen. Jos lastensuojelutarpeen selvityksen perusteella nähdään tarve lastensuojelutoimenpiteille, laaditaan lapselle asiakassuunnitelma, johon kirjataan muun muassa ne olosuhteet ja asiat, joihin pyritään vaikuttamaan sekä keinot, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan. Lastensuojelutarpeen selvityksen ja asiakassuunnitelman tekeminen eivät ole vain teknisiä toimenpiteitä vaan vaativaa ja resursseja vievää sosiaalityötä, jossa sosiaalityöntekijän on arvioitava lasten edun toteutumista ja päätettävä mahdollisista toimenpiteistä. Lapsen edun arviointi ja sen toteuttaminen ovat lastensuojelutyön päätehtävä, mutta samalla yksi vaikeimmista tehtävistä (Kanaoja et al. 2010, 162).

Lasta ja perhettä tuetaan ensisijaisesti avohuollon tukitoimilla, mutta tilanteen niin vaatiessa järjestetään sijaishuollon palveluja. Jälkihuollon palvelut on suunnattu lapsille ja nuorille, joiden kohdalla sijaishuolto on päättynyt. Suurin osa jälkihuollon asiakkaista on 18 – 20-vuotiaita. (Sosiaaliportti 2012)

Kuvio 1 Lastensuojeluprosessin eri vaiheissa olevia asiakasmääriä Kuusikko-kunnissa vuonna 2011

2.2 Lastensuojeluasian vireille tulo

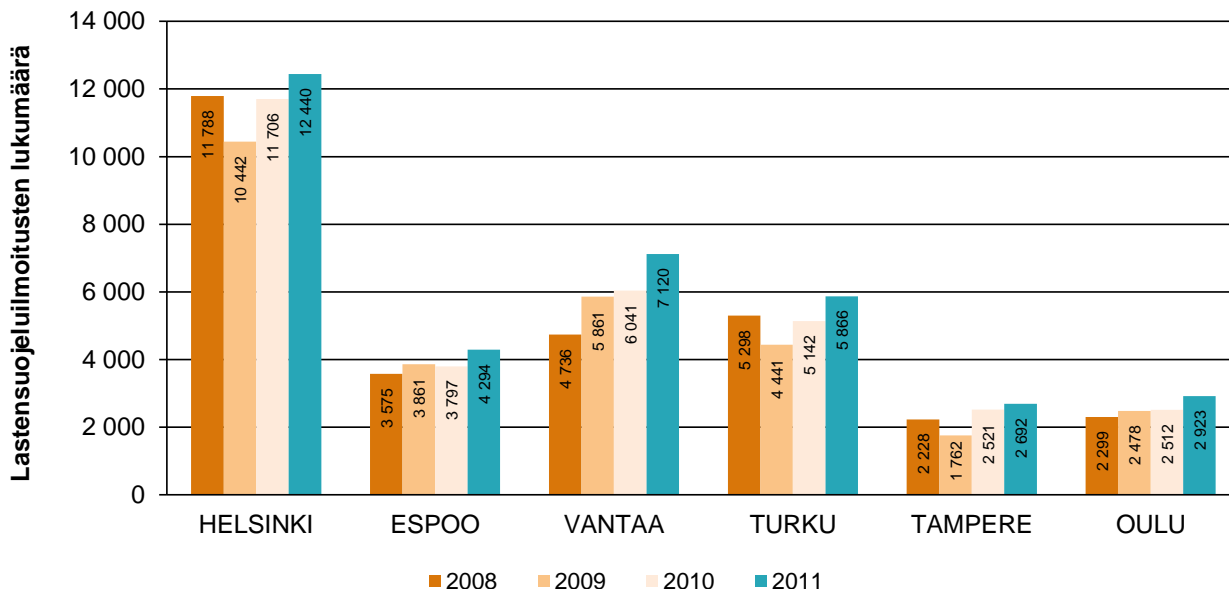
Lastensuojeluasia saa useimmiten alkunsa kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on vastaanottanut *lastensuojeluilmoituksen*. Lastensuojeluasia voi lastensuojeluilmoituksen sijaan tulla vireille myös hakemuksesta tai pyynnöstä lastensuojelutarpeen selvittämiseksi. Lisäksi tehdään ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia syntymättömistä lapsista.

2.2.1 Lastensuojeluilmoitukset

Vuoden 2008 alussa voimaan tulleessa lastensuojelulaissa kynnystä lastensuojeluilmoituksen tekemiseen madallettiin ja viranomaisten ilmoitusvelvollisuuden piiriä laajennettiin. (Räty 2008, 22-23.) Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä onkin uuden lain myötä kasvanut Kuusikko-kunnissa. Huiminta kasvu on ollut Helsingissä, jossa lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna 2007 hieman yli 6 800 (Kumpulainen 2008, liite 3) ja vuotta myöhemmin jo 11 700 eli yli 70 prosenttia enemmän. Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä kasvoi uuden lain voimaantulon myötä voimakkaasti myös Espoossa (25 %), Tampereella (18 %) ja Oulussa (22 %). Turussa kasvu oli maltillisempaa (9 %) ja Vantaalla lukumäärä pysyi lähes ennallaan (-1 %). Ilmoitusten lukumäärä väheni Helsingissä, Turussa ja Tampereella vuodesta 2008 vuoteen 2009, mutta tämän jälkeen lukumäärä on jälleen kasvanut myös näissä kaupungeissa. Vuoden 2011 aikana lastensuojeluilmoituksia tehtiin kaikissa Kuu-

sikko-kunnissa enemmän kuin koskaan aikaisemmin: Helsingissä 12 440, Espoossa 4 294, Vantaalla 7 120, Turussa 5 866, Tampereella 2 692 ja Oulussa 2 923.

Kuvio 2 Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä Kuusikko-kunnissa 2008-2011

Lastensuojeluilmoituskäytännöt ovat Kuusikko-kunnissa erilaisia. Esimerkiksi Helsingissä, Vantaalla ja Turussa lastensuojeluilmoituksia tulee paljon poliisilta. Helsingissä, Espoossa ja Turussa lasten ja nuorten tekemät näpistyksyt johtavat lastensuojeluilmoituksen tekoon. Tampereella näpistelystä kiinnijääneet ohjataan ehkäisevän lastensuojelun palveluihin. Turussa lastensuojeluilmoituksia saapuu muun muassa poliiseilta, jotka ovat päihderatsioiden yhteydessä ottaneet kiinni alaikäisiä päihtyneitä. Turussa lastensuojelulaitokset ja perhehoito on ohjeistettu tekemään lastensuojeluilmoitus jos syntyy huoli sijaishuoltoon sijoitetusta lapsesta esimerkiksi silloin jos lapsi karkaa.

Vuonna 2011 yli 70 prosenttia Kuusikko-kunnissa tehdyistä lastensuojeluilmoituksista oli viranomaisten tekemiä. Helsingissä, Vantaalla, Turussa ja Oulussa lastensuojeluilmoituksen tehnyt viranomaisena oli useimmiten poliisi, Tampereella poliisi ja terveysturvaviranomainen, Espoossa terveysturvaviranomaisten tekemiä ilmoituksia oli selvästi enemmän kuin poliisin tekemiä.

Lastensuojelulaki velvoittaa kuntia pitämään rekisteriä lastensuojeluilmoituksista. Rekisteriin täytyy kirjata lastensuojeluilmoitusten lukumäärätietojen lisäksi syyt, joiden perusteella ilmoitukset on tehty. Alla olevassa taulukossa on yhteenveto Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana tehtyjen lastensuojeluilmoituksen syistä. Espoossa lukuun ottamatta eniten ilmoituksia oli tehty kehitystä vaarantavien olosuhteiden perusteella. Espoo poikkesi muista kunnista siten, että siellä lastensuojeluilmoitusten taustalla oli useimmiten lapsen oma käyttäytyminen.

Taulukko 1 Vuoden 2011 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan Kuusikko-kunnissa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve	17,4	16,2	11,8	8,9	25,3	13,8	15,0
02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet	45,2	27,1	46,0	50,3	50,6	43,5	44,3
03 Lapsen oma käyttäytyminen	37,4	56,6	42,2	40,7	24,1	42,8	40,7
Lastensuojeluilmoitukset yht. (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lastensuojeluilmoitukset yht. (Lkm)	12 440	4 294	7 120	5 866	2 692	2 923	35 335

Lastensuojeluilmoitusten lisäksi lastensuojeluviranomaisille voidaan tehdä myös pyyntöjä tai hakemuksia lastensuojelutarpeen selvittämiseksi. Tällaisia pyyntöjä ja hakemuksia tehtiin Kuusikko-kunnissa yhteensä noin tuhat. Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia tehtiin Kuusikko-kunnissa reilut 400 vuonna 2011. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tehdään silloin, kun epäillään, että syntyvä lapsi tarvitsee lastensuojelun tukitoimia heti syntymänsä jälkeen.

2.2.2 Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleet lapset

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on lähes kaksinkertainen ilmoitusten kohteena oleviin lapsiin verrattuna. Samasta lapsesta saattaa ilmoittaa useampi ilmoittaja ja ilmoituksia voi tulla useampaan kertaan vuoden aikana samasta perheestä. Vuonna 2011 Kuusikko-kunnissa tehtiin keskimäärin 1,8 lastensuojeluilmoitusta lasta kohden. Osa lastensuojeluilmoituksen kohteena olleista lapsista on jo ennestään lastensuojelun asiakkaana.

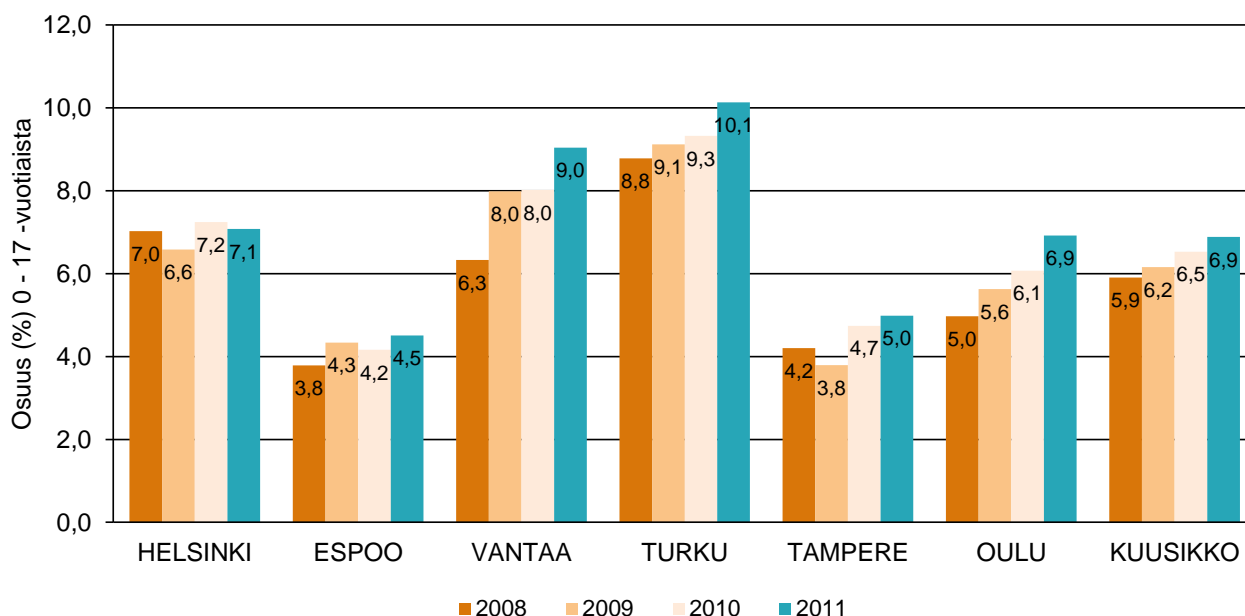
Noin seitsemästä prosentista Kuusikko-kuntien 0 – 17-vuotiaista lapsista tehtiin lastensuojeluilmoitus vuoden 2011 aikana. Vantaalla (9 %) ja Turussa (10,1 %) osuus oli Kuusikon keskiarvoa huomattavasti suurempi, Espoossa (4,5 %) ja Tampereella (5 %) huomattavasti matalampi. Eniten ilmoituksia tehtiin kouluikäisistä lapsista. Lukumääräisesti eniten ilmoituksia tehtiin 7 – 12-vuotiaista – keskimäärin 27 prosenttia lastensuojeluilmoituksista koski tätä ikäryhmää. Suhteessa koko ikäluokkaan ilmoituksia tehtiin kuitenkin enemmän yläasteikäisistä lapsista: 13 – 15-vuotiaista lapsista joka kymmenes oli lastensuojeluilmoituksen kohteena, 16 – 17-vuotiaista vielä useampi. Turussa joka viidennestä 16 – 17-vuotiaasta lapsesta tehtiin lastensuojeluilmoitus vuoden 2011 aikana.

Taulukko 2 Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2011 olleet lapset ikäluokittain (%)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
0-2 -vuotiaat	12,4	11,6	10,7	11,9	15,6	15,0	12,4
3-6 -vuotiaat	17,8	17,8	16,2	16,6	21,4	14,6	17,3
7-12 -vuotiaat	28,1	26,8	29,0	24,0	27,2	26,7	27,3
13-15 -vuotiaat	22,2	22,0	24,7	20,7	20,8	27,4	22,9
16-17 -vuotiaat	19,5	21,8	19,4	26,8	15,0	16,3	20,1
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Yhteensä (lkm)	6 904	2 639	4 006	2 843	1 768	2 027	20 187
Lastensuojeluilmoituksia lasta kohden	1,8	1,6	1,8	2,1	1,5	1,4	1,8

Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten osuus samanikäisestä väestöstä on kasvanut kaikissa Kuusikko-kunnissa vuodesta 2008 vuoteen 2011. Helsingissä osuus on kasvanut vain hieman (0,1 prosenttiyksikköä). Eniten osuus on kasvanut Vantaalla (2,7 prosenttiyksikköä).

Kuvio 3 Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus (%) 0 - 17-vuotiaista Kuusikko-kunnissa 2008-2011

2.3 Lastensuojelun asiakkaat

2.3.1 Lastensuojelutarpeen selvitykset

Lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun sosiaalityöntekijä päättää aloittaa lastensuojelutarpeen selvityksen. Kuusikko-kunnissa tehtiin vuonna 2011 hieman yli 9 000 lastensuojelutarpeen selvitystä, mikä on lähes 20 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna ja 135 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008, jolloin suojelutarpeenselvityksiä tehtiin noin 3 800. Lastensuojelutarpeen selvitysten lukumäärä on kasvanut suhteessa enemmän kuin esimerkiksi lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten lukumäärä. Eniten lastensuojelutarpeen selvityksiä tehtiin 7 – 12-vuotiaista.

Taulukko 3 Lastensuojelutarpeen selvitykset ikäryhmittäin (%) sekä lukumäärän muutos (%) verrattuna vuosiin 2010 ja 2008.¹

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
0-2 -vuotiaat	15,0	11,7	15,0	16,6	18,8	17,4	15,4
3-6 -vuotiaat	22,1	17,0	21,4	21,4	19,9	20,3	20,5
7-12 -vuotiaat	29,8	27,4	31,6	26,7	27,8	29,1	28,8
13-15 -vuotiaat	18,5	20,2	19,0	18,3	19,5	19,1	19,1
16-17 -vuotiaat	14,7	23,7	13,0	16,9	14,1	14,0	16,2
Kaikki yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kaikki yhteensä (Lkm)	2 722	1 609	1 220	1 245	1 308	930	9 034
Kaikki yhteensä, muutos (%) 2010-2011	23,0	41,5	26,8	14,5	2,5	3,0	19,2
Kaikki yhteensä, muutos (%) 2008-2011	209,0	47,1	282,4	145,6	69,6	245,7	135,2

¹ Taulukon luvut ovat vuoden 2010 tai 2011 aikana alkaneita lastensuojelutarpeen selvityksiä, jotka ovat valmistuneet vuonna 2011. Tilastovuoden aikana alkaneet lastensuojelutarpeen selvitykset (eli alkaneet asiakkuudet) ja tilastovuoden aikana valmiiksi tehdyt lastensuojelutarpeen selvitykset ovat eri asioita.

Lastensuojelutarpeen selvitysten lukumäärän kasvua selittää vuoden 2008 alussa voimaan tullut lastensuojelulaki, jossa säädetään määräajat lastensuojelutarpeen selvityksen laatimiselle. Viranomaisen on viikon kuluessa lastensuojeluilmoituksen saapumisesta ratkaistava, laaditaanko lastensuojelutarpeen selvitys, ja mikäli lastensuojelutarpeen selvitys nähdään tarpeelliseksi, on sen valmistuttava kolmen kuukauden kuluessa. Kuusikkokunnat seuraavat laissa määrättyjen aikarajojen toteutumista, mutta vertailukelpoista tilastoa asiasta ei ole saatavilla.

Vuonna 2011 noin 41 prosenttia vuoden aikana alkaneista uusista avohuollon asiakkuuksista päättyi lastensuojelutarpeenselvitykseen. Kuusikko-kuntien välillä oli asian suhteen suuria eroja. Turussa lähes 63 prosenttia päättyi lastensuojelutarpeen selvitykseen kun taas Tampereella alle 20 prosenttia.

Taulukko 4 Vuoden 2011 aikana alkaneiden uusien asiakkuuksien tilanne lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki (0 - 17-vuotiaat) yhteensä	3 729	1 920	1 701	1 419	1 532	1 042	11 624
joista "asiakkuus päättyi selvitykseen"	1 586	752	668	892	296	604	4 798
joista "asiakkuus jatkuu"	1 158	519	717	449	1 164	381	4 388
joista "selvitys kesken 31.12.2011"	985	649	316	416	72		2 438
<i>Selvitykseen päättäneiden osuus (%) kaikista</i>	<i>42,5</i>	<i>39,2</i>	<i>39,3</i>	<i>62,9</i>	<i>19,3</i>	<i>58,0</i>	<i>41,3</i>

Lastensuojelutarpeen selvityksen lähtökohtana on lapsesta tehty lastensuojeluilmoitus. Selvityksen tavoitteena on tutkia lapsen suojelun ja tuen tarvetta, jotta voidaan arvioida, tarvitseeko lapsi tai nuori sekä hänen perheensä lastensuojelun tukea ja palveluja. Jo itse lastensuojelutarpeen selvitys on interventio perheen elämään, sillä vanhemmat tai läheiset joutuvat miettimään tilanteen syitä ja etsimään ratkaisua. Usein jo pelkällä lastensuojelutarpeen selvityksen tekemisellä pystytään auttamaan lasta ja hänen perhettään. (Sosiaaliportti 2012; Kanaoja et al. 2010, 172-173)

2.3.2 Asiakassuunnitelmat

Lastensuojelulaki edellyttää, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tehdään asiakassuunnitelma, jollei asiakkuus pääty lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen tai kysymyksessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus. Asiakassuunnitelmaan kirjataan ne olosuhteet ja asiat, joihin pyritään vaikuttamaan, lapsen ja hänen perheensä tuen tarve, palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan, sekä arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan. (Lastensuojelulaki (417/2007))

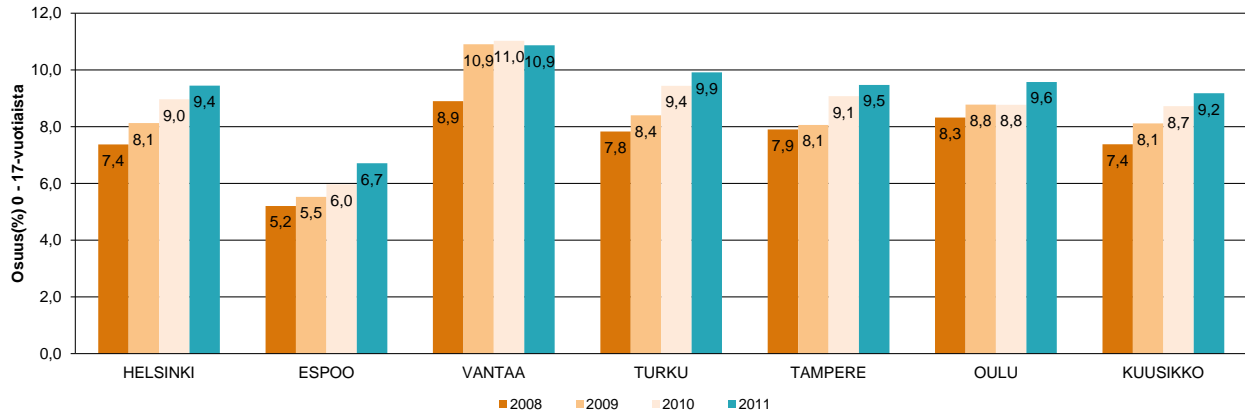
Asiakassuunnitelma laaditaan yhteistyössä viranomaisen sekä lapsen ja hänen huoltajien kanssa. Se on tärkeä asiakirja sekä työntekijälle että asiakkaalle, sillä se perustelee kaikille osapuolille, miksi lasta on tarpeen suojella, sekä antaa tiedon missä asiassa ja millä keinoin pyritään muutokseen. Asiakassuunnitelman tekeminen huolellisesti, siihen aikaa käyttäen ja yhteisesti suunnitellen on edellytys lapsen ja hänen perheensä tukemiselle ja auttamiselle.

Vertailukelpoista tietoa Kuusikko-kunnissa vuoden aikana tehtyjen asiakassuunnitelmien lukumäärästä ei tällä hetkellä ole. Liitetaulukkoon 3C/2 on koottu joitakin tietoja Kuusikkokunnissa vuoden 2011 aikana laadituista uusista tai tarkastetuista asiakassuunnitelmista.

2.3.3 Lastensuojelun asiakasmäärät

Lastensuojelun asiakasmäärän kehitys on ollut nousujohteista Kuusikko-kunnissa. Taustalla ei ole ainoastaan väestömäärän yleinen kehitys vaan asiakasmäärät ovat kasvaneet myös suhteessa kaupunkien asukasmäärään.

Kuvio 4 Lastensuojelun 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden² osuus samanikäisestä väestöstä Kuusikko-kunnissa 2008-2011

Lastensuojelun asiakkaita pyritään tukemaan ensisijaisesti avohuollon keinoin. Kuusikko-kunnissa noin yhdeksän kymmenestä lastensuojelun asiakkaasta oli vuonna 2011 avohuollon asiakkaana. Sijaishuollon asiakkaana kaikista asiakkaista oli Helsingissä, Tampereella ja Turussa noin joka viides, Espoossa ja Vantaalla noin joka kuudes asiakas. Sama lapsi voi olla sekä avo- että sijaishuollon asiakkaana.

Lastensuojelun asiakkaiden lukumäärä on kasvanut vuodesta 2008 vuoteen 2011 kaikissa Kuusikko-kunnissa vähintään 20 prosenttia – Helsingissä ja Espoossa noin 30 prosenttia. Asiakasmäärät ovat kasvaneet niin avo-, sijais- kuin jälkihuollonkin puolella, mutta suurinta kasvu on ollut avohuollon puolella – Espoossa avohuollon asiakkaiden lukumäärä on kasvanut vuodesta 2008 vuoteen 2011 jopa 37 prosenttia. Jälkihuollon asiakkaiden kasvu on ollut suurinta Oulussa ja Helsingissä.

² Avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakkaat yhteensä. Kukin lapsi on luvussa vain kertaalleen. Sama lapsi voi olla vuoden aikana avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakkaana eli lastensuojelun kokonaisasiakasmäärää ei ole tässä laskettu yhteissummana avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakkaista.

Taulukko 5 Vuoden 2011 aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) ja jälkihuollon piirissä olleiden nuorten (18 - 20-vuotiaat) lukumäärä sekä muutos (%) edelliseen vuoteen ja muutos (%) aikavälillä 2008-2011

	Lkm 2011				Muutos 2010-2011 (%)				Muutos 2008-2011 (%)			
	Kaikki ¹	Avo-huolto ²	Sijais-huolto ³	Jälki-huolto ⁴	Kaikki ¹	Avo-huolto ²	Sijais-huolto ³	Jälki-huolto ⁴	Kaikki ¹	Avo-huolto ²	Sijais-huolto ³	Jälki-huolto ⁴
Helsinki	9 216	8 331	1 995	941	6,1	4,3	1,9	17,2	29,9	30,8	-0,1	39,6
Espoo	3 930	3 572	678	273	13,6	15,9	8,5	14,7	32,2	37,1	10,8	19,7
Vantaa	4 816	4 678	698	241	-1,0	-0,9	10,6	3,0	23,6	33,4	18,1	13,1
Turku	2 781	2 476	567	232	5,0	0,2	7,0	-2,1	26,1	29,8	17,6	16,6
Tampere	3 360	3 244	614	166	4,4	10,0	-1,1	-1,8	20,0	21,8	12,9	3,1
Oulu	2 803	2 747	479	167	10,2	0,1	-1,2	24,6	19,4	30,3	16,0	77,7
Kuusikko	26 906	25 048	5 031	2 020	5,8	4,6	3,7	11,3	26,2	30,7	8,5	28,7

¹ Luvussa ovat mukana kaikki vuoden 2011 aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0 - 17-vuotiaat) henkilötunnus kertaalleen. Luvussa eivät ole mukana nuoret (18 - 20-vuotiaat). Sama lapsi on voinut olla vuoden aikana sekä avohuollon, sijaishuollon että jälkihuollon asiakkaana.

² Luvussa mukana kaikki 0 - 17-vuotiaat, jotka ovat vuoden aikana olleet avohuollon asiakkaana (ilman jälkihuoltoa)/kodin ulkopuolelle sijoittuna

³ Luvussa mukana 0 - 17-vuotiaat. Helsingin lukuun eivät sisälly vain turvakodeissa sijoitettuna olleet

⁴ Jälkihuollossa mukana ainoastaan nuoret (18 - 20-vuotiaat)

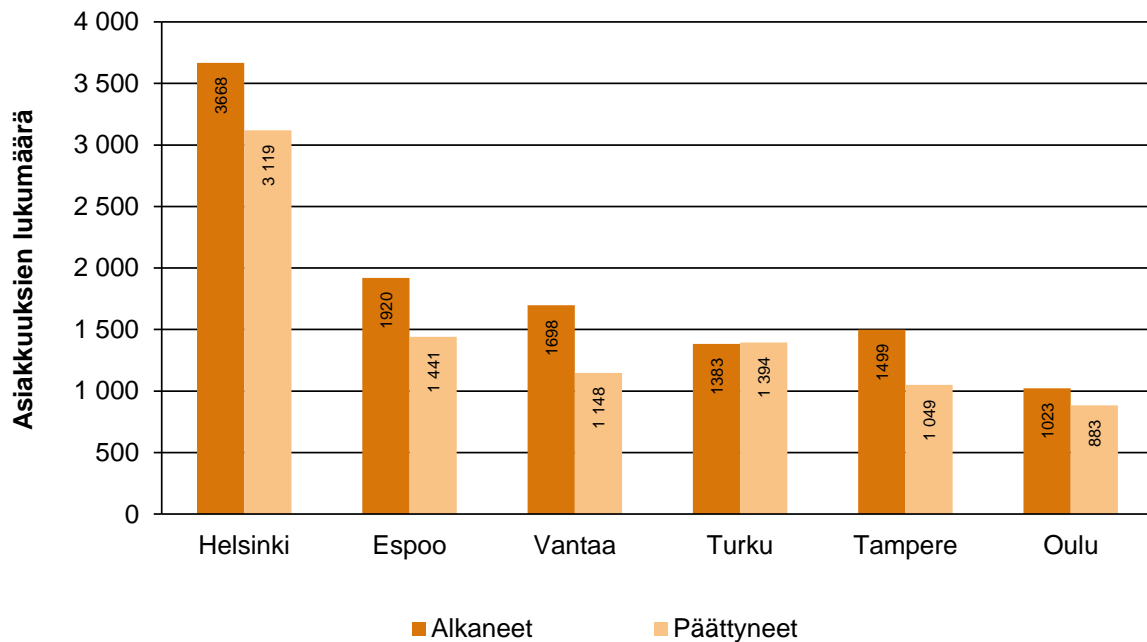
2.3.4 Päättyneet asiakkuudet

Asiakkuuden lopettaminen on ollut sosiaalityön työkäytännöissä hankalasti hahmotettava asia. Varsinkin avohuollon asiakkuuksien päättäminen on ollut epäyhtenäistä ja kerran avatut asiakkuudet ovat jatkuneet todellista asiakkuutta kauemmin. Uuden lastensuojelulain mukaan asiakkuus on aina aktiivista. Asiakkuus päätetään, kun tarvetta tukitoimille ei ole - asiakkaita ei saa pitää lastensuojelun kirjoissa odotellen sitä, että perheen tilanne mahdollisesti heikkenee. Jos lastensuojelun tarvetta jälleen ilmenee, asiakkuus aloitetaan uudelleen. Vuoden 2008 alussa voimaan tullut lastensuojelulaki määrittelee entistä tarkemmin lastensuojeluasiakkuuden alkamisen, mutta tarkkaa määritelmää sille, milloin lastensuojelun avohuollon asiakkuus päättyy, ei ole. Laki määrittelee asiakkuuden päättymistä ainoastaan lastensuojelutarpeen selvitysvaiheen yhteydessä. Lisäksi laissa todetaan, että lastensuojeluasiakkuus/huostaanotto täytyy päättää silloin kun asiakkuudelle ei ole olemassa tarvetta. (Sosiaaliportti 2012; Kumpulainen 2008, 7.)

Käytännössä asiakkuuden päättämisestä informoidaan asiakasta ja avohuollon asiakkuuden päättäminen merkitään lapsen asiakaskertomukseen ja -suunnitelmaan. Asiakirjoihin kirjataan ne seikat, joiden perusteella asiakkuuden lopettamiseen päädyttiin. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa asiakkuuden päättämisestä. (Sosiaaliportti 2012; Kumpulainen 2008, 7.)

Lastensuojelun asiakkuus voi päättyä lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen, avohuollon tukitoimenpiteiden jälkeen, huostaanoton tai sijoituksen päättymisen jälkeen tai jälkihuollon päättymisen jälkeen. (Kumpulainen 2008, 7.)

Kuvio 5 Vuoden 2011 aikana alkaneet ja päättyneet avohuollon asiakkuudet (0 – 17-vuotiaat)

Kuviossa 5 on verrattu päättyneiden ja alkaneiden avohuollon asiakkuuksien lukumäärää (vain 0 – 17-vuotiaat). Vuoden 2011 aikana Kuusikko-kunnissa päättyi kaikkiaan reilut 9 000 avohuollon asiakkuutta. Samana vuonna Kuusikko-kunnissa alkoi reilut 11 100 uutta asiakkuutta. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta (Oulu vuonna 2009 ja Turku vuonna 2011) Kuusikko-kuntiin on parin viime vuoden aikana tullut enemmän uusia asiakkaita kuin mitä vanhoja on poistunut. Lastensuojelun asiakaskunta on muuttunut entistä haastavammaksi ja asiakkuudet pitkäaikaisemmiksi.

2.4 Kokonaiskustannukset

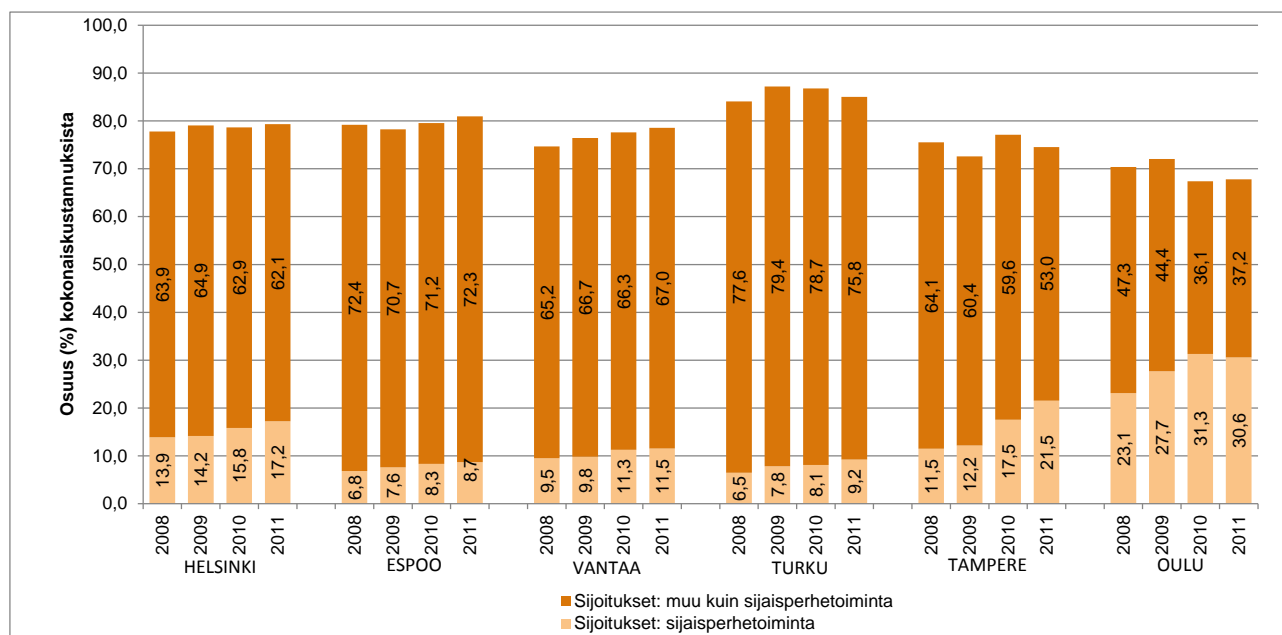
Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat Kuusikko-kunnissa hieman alle 300 miljoonaa euroa vuonna 2011. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta prosentin verran³.

Taulukko 6 Lastensuojelun kokonaiskustannusten erittely avohuollon kustannuksiin, sijaisperhetoiminnan kustannuksiin sekä muihin sijoitusten kustannuksiin vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 korotettuna vuoden 2011 arvoon

	2011	Helsinki	Muutos (%) 2010-2011	Espoo	Muutos (%) 2010-2011	Vantaa	Muutos (%) 2010-2011	Turku	Muutos (%) 2010-2011	Tampere	Muutos (%) 2010-2011	Oulu	Muutos (%) 2010-2011	Kuusikko	Muutos (%) 2010-2011
Kokonaiskustannukset (€)	122 864 786		-3,6	44 412 575	-0,2	40 598 732	5,6	35 427 358	2,0	37 361 931	8,1	19 299 367	20,3	299 964 750	1,4
Avohuollon kustannukset	25 362 797		-6,6	8 444 273	-7,2	8 704 183	1,1	5 301 448	15,7	9 508 155	20,1	6 211 660	18,7	63 532 517	1,5
Sijoitusten kustannukset	97 501 989		-2,8	35 968 302	1,6	31 894 549	6,9	30 125 910	-0,1	27 853 776	4,5	13 087 707	21,0	236 432 233	1,4
josta sijaisperhetoiminta	21 191 338		5,1	3 852 176	4,3	4 686 443	8,3	3 266 230	16,4	8 041 576	32,6	5 904 201	17,6	46 941 964	11,6

Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy lasten sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2011 Turun noin 85 prosentista Oulun vajaaseen 70 prosenttiin. Kuusikko-kunnissa on meneillään palvelurakenteen muutos, jossa laitossijoituksia pyritään vähentämään ja perhehoitoa lisäämään.

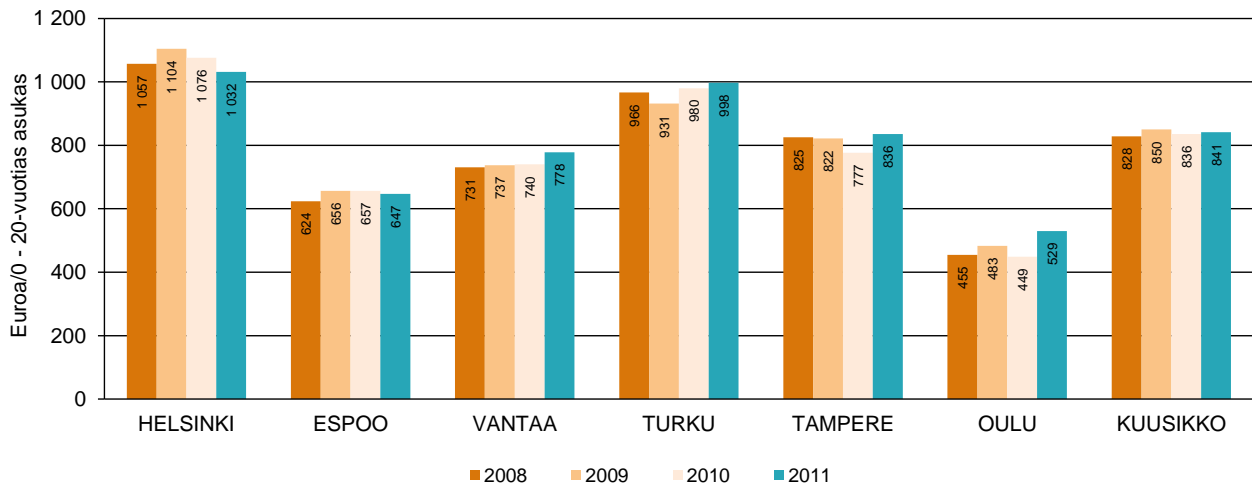
Kuvio 6 Sijaisperhetoiminnan ja muiden sijoitusten osuus (%) lastensuojelun kokonaiskustannuksista vuosina 2008 – 2011

³ Edellisen vuoden kustannukset on vertailussa korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä.

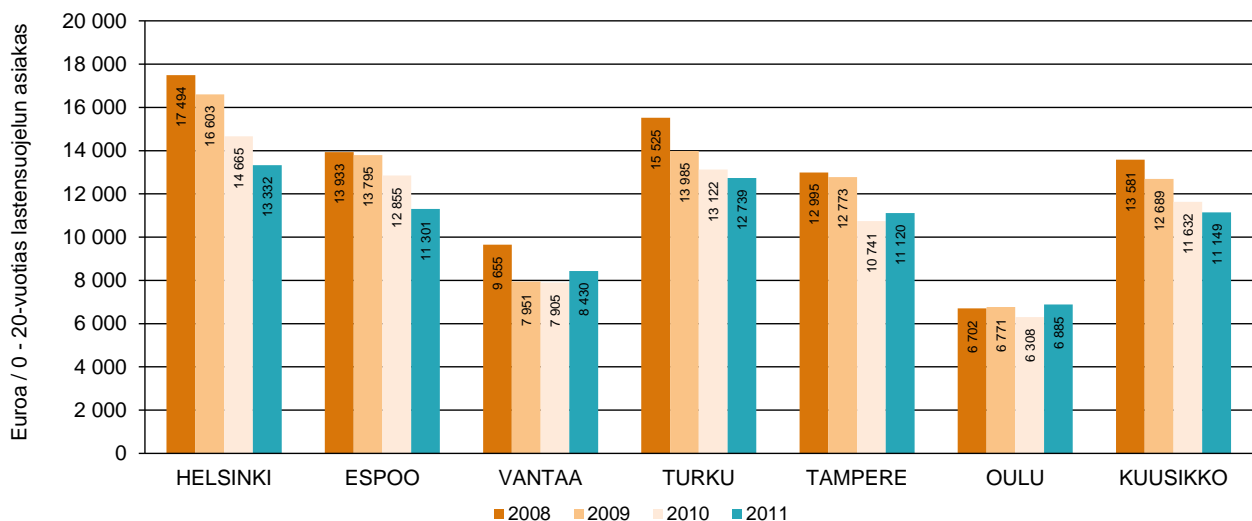
Kuvioissa 7 ja 8 on tarkasteltu lastensuojelun kokonaiskustannuksia suhteessa 0 – 20-vuotiaaseen väestöön sekä 0 – 20-vuotiaisiin lastensuojelun asiakkaisiin. Suhteessa väestöön kustannukset ovat pysyneet melko samalla tasolla aikavälillä 2008 -2011. Kuusikkokunnat ovat väestörakenteeltaan erilaisia. Helsingissä, Turussa ja Tampereella 0 – 20-vuotiaiden osuus väestöstä on pienempi kuin Espoossa, Vantaalla ja Oulussa. Tämä nostaa Helsingin, Turun ja Tampereen väestöön suhteutettuja kustannuksia.

Kuvio 7 Lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa samanikäiseen (0 – 20-vuotiaat) väestöön vuosina 2008 - 2010

Lastensuojelun asiakasmäärien kasvaminen ei näy asiakasta kohden lasketuissa kustannuksissa kaikissa Kuusikko-kunnissa. Helsingissä, Espoossa ja Turussa kustannukset ovat edellisvuodesta hieman laskeneet. Asiaa selittää ainakin osaltaan se, että lasten sijoitusten hoitovuorokaudet eivät ole nousseet samassa suhteessa kuin sijoitettujen lasten lukumäärä.

Kuvio 8 Lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa 0 – 20-vuotiaisiin lastensuojelun asiakkaisiin vuosina 2008 - 2011

3 AVOHUOLTO

Lastensuojelun avohuollolla tarkoitetaan tukitoimia, joihin on ryhdyttävä jos kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä, tai jos lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Avohuollon tukitoimia ovat esimerkiksi perhetyö, perhekuntoutus, tukiperhetoiminta, toimeentulon ja asumisen turvaaminen lapselle ja hänen perheelleen sekä tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen. (Sosiaaliportti 2012.)

3.1 Avohuollon asiakkaat

Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana yhteensä yli 25 000 lasta, mikä oli vajaat viisi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Avohuollon asiakkaiden lukumäärä on kasvanut kaikissa Kuusikko-kunnissa vuodesta 2008 vuoteen 2011 keskimäärin noin 30 prosenttia. (Ks. Taulukko 5 sivulla 10)

Vuoden 2011 aikana alkaneiden uusien asiakkuuksien osuus kaikista vuoden 2011 aikana avohuollon asiakkaina olleista kasvoi Vantaata lukuun ottamatta kaikissa Kuusikko-kunnissa. Vantaalla vuoden aikana alkaneiden uusien asiakkuuksien osuus kaikista avohuollon asiakkuuksista on laskenut vuoden 2008 reilusta 60 prosentista noin 36 prosenttiin vuonna 2011.

Taulukko 7 Vuoden aikana alkaneet uudet avohuollon asiakkuuksien ikäryhmittäiset osuudet (%) vuonna 2011, uusien asiakkaiden lukumäärän muutos 2010-2011 ja uusien asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon asiakkaista vuosina 2010 ja 2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vuoden 2011 aikana alkaneet asiakkuudet (0 - 17v.)							
0-2 -vuotiaat	18,1	14,6	15,7	17,7	20,1	18,9	17,4
3-6 -vuotiaat	20,7	19,1	20,0	21,7	21,2	18,9	20,3
7-12 -vuotiaat	28,7	26,3	30,5	27,4	26,2	28,1	28,0
13-15 -vuotiaat	19,9	21,0	20,3	18,4	19,5	20,2	19,9
16-17 -vuotiaat	12,6	19,0	13,5	14,8	13,0	14,0	14,3
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Uudet asiakkuudet yhteensä (lkm) 2011	3 668	1 920	1 698	1 383	1 499	1 023	9 876
Uudet asiakkuudet yhteensä (lkm) 2010	2 983	1 390	2 029	1 251	1 367	856	11 191
Muutos 2010-2011 (%)	23,0	38,1	-16,3	10,6	9,7	19,5	13,3
Uusien osuus kaikista avohuollon 0 - 17-vuotiaista asiakkaista (%)							
2010	37,3	45,1	43,0	50,6	46,3	31,2	41,2
2011	44,0	53,8	36,3	55,9	46,2	37,2	44,7

Ikäryhmittäin tarkasteltuna Kuusikko-kuntien uusien avohuollon asiakkaiden suurin asiakasryhmä on 7 – 12-vuotiaat noin 28 prosentin osuudella. Siirtyminen päivähoidosta kouluun on iso muutos, ja esimerkiksi päiväkodin ja koulun toimintatavat ovat hyvin erilaiset. Koulun aloituksen myötä lapsi siirtyy myös neuvolasta kouluterveydenhuollon piiriin. On mahdollista, että osalla lapsista ongelmat saattavat tulla näkyvämmiksi koulun aloituksen myötä.

3.2 Avohuollon kustannukset

Avohuollon kustannukset on tässä raportissa jaoteltu avohuollon sosiaalityön, avohuollon tukitoimien, lastensuojelun taloudellisten tukitoimien ja kriisipäivystyksen kustannuksiin. Myös jälkihuollon kustannukset sisältyvät avohuollon kustannuksiin. Kustannusten keruuta yksinkertaistettiin hieman edellisvuodesta yhdistelemällä aiemmin erikseen kerättyjä kustannustietoja avohuollon tukitoimiin. Avohuollon sosiaalityö sekä kriisipäivystys säilyivät omina kokonaisuuksinaan kuten ennenkin, mutta avohuollon sosiaalityöstä siirrettiin sosiaaliohjauksen kustannukset avohuollon tukitoimiin. Oulussa sosiaaliohjauksen kustannuksia ei pystytty erittelemään sosiaalityön kustannuksista. Avohuollon kokonaiskustannuksiin näillä muutoksilla ei ole vaikutusta.

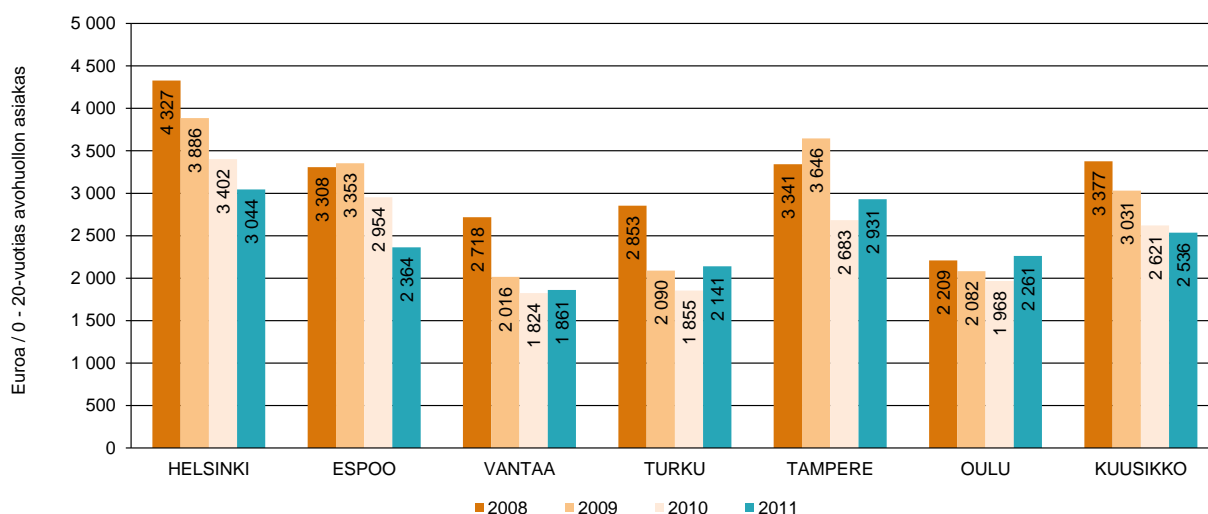
Suurin osa avohuollon kustannuksista syntyy avohuollon sosiaalityöstä ja avohuollon tukitoimista. Oulussa avohuollon sosiaalityö sisältää myös sosiaaliohjauksen kustannukset, mikä selittää Oulun avohuollon sosiaalityön korkeita kustannuksia. Avohuollon kokonaiskustannukset ovat Helsinkiä ja Espoota lukuun ottamatta nousseet kaikissa Kuusikkokunnissa, suurin kustannusten nousu on tapahtunut Tampereella, jossa kustannukset ovat nousseet edellisvuodesta noin 20 prosenttia.

Taulukko 8 Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain sekä kokonaiskustannusten muutos (%) 2010-2011 ja 2008-2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Avohuollon kokonaiskustannukset (€)	25 362 797	8 444 273	8 704 183	5 301 448	9 508 155	6 211 660	63 532 517
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	11 122 856	3 284 466	2 903 220	1 501 055	2 333 679	3 469 371	24 614 647
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	2 128 453	380 127	945 245	542 380	1 058 719	190 356	5 245 279
Avohuollon tukitoimet	10 537 677	3 853 796	3 811 444	1 979 395	5 408 974	773 047	26 364 333
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)	625 433	607 525	375 133	564 935	0	1 335 449	3 508 475
Sosiaali- ja kriisipäivystys	948 379	318 359	669 141	713 683	706 783	443 438	3 799 783
Avohuollon kokonaiskustannukset (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	43,9	38,9	33,4	28,3	24,5	55,9	38,7
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	8,4	4,5	10,9	10,2	11,1	3,1	8,3
Avohuollon tukitoimet	41,5	45,6	43,8	37,3	56,9	12,4	41,5
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)	2,5	7,2	4,3	10,7	0,0	21,5	5,5
Sosiaali- ja kriisipäivystys	3,7	3,8	7,7	13,5	7,4	7,1	6,0
<i>Kustannukset¹ yhteensä, muutos (%) 2010-2011</i>	-6,6	-7,2	1,1	15,7	20,1	15,1	1,2
<i>Kustannukset¹ yhteensä, muutos (%) 2008-2011</i>	-8,0	-2,0	-8,7	-2,6	6,9	33,3	-1,8

Vuosien 2008-2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä

Kuvio 9 Avohuollon kokonaiskustannukset avohuollon 0 – 20-vuotiasta asiakasta kohden vuosina 2008-2011 (vuosien 2008-2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä)

Kustannukset avohuollon asiakasta kohden ovat Oulua lukuun ottamatta laskeneet kaikissa kunnissa vuodesta 2008. Sen sijaan edellisvuoteen verrattuna kustannukset ovat Helsinkiä ja Espoota lukuun ottamatta hieman nousseet.

4 SIOJITETUT LAPSET

Kuusikko-kunnissa oli vuoden 2011 aikana sijoitettuna yhteensä yli 5 000 lasta. Sijoitettujen määrä nousi edellisvuodesta Tamperetta ja Oulua lukuun ottamatta kaikissa kunnissa. Sijoitettujen lukumäärä on noussut Helsinkiä lukuun ottamatta kaikissa Kuusikko-kunnissa yli 10 prosenttia aikavälillä 2008 – 2011. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin sijoitettujen lasten ryhmä on Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Tampereella 7 – 12-vuotiaat, Turussa ja Oulussa 13 – 15-vuotiaat. (Ks myös Taulukko 5 sivulla 10)

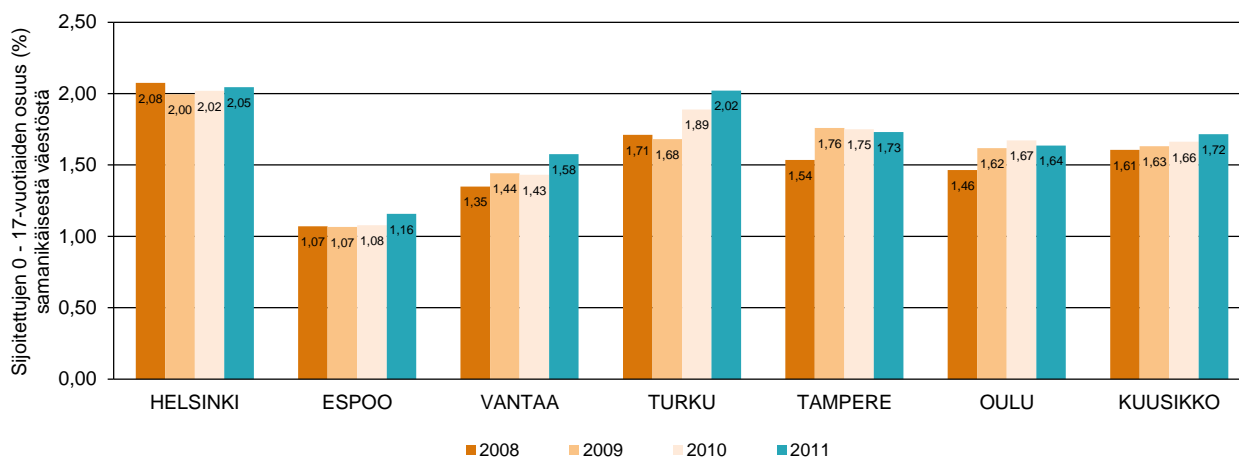
Taulukko 9 Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 – 17-vuotiaat lapset ikäryhmittäin vuonna 2011 sekä muutos (%) 2010-2011 ja 2008-2011⁴

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitetut 0 - 17-vuotiaat ikäryhmittäin (%)							
0-2 -vuotiaat	7,4	8,1	7,7	11,3	10,9	10,9	8,7
3-6 -vuotiaat	12,4	13,0	12,3	15,5	15,3	16,5	13,6
7-12 -vuotiaat	28,3	29,5	29,8	24,0	28,5	25,1	27,9
13-15 -vuotiaat	27,5	26,4	27,5	24,7	23,6	28,2	26,6
16-17 -vuotiaat	24,4	23,0	22,6	24,5	21,7	19,4	23,2
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sijoitetut yhteensä (lkm) 2011	1 995	678	698	567	614	479	5 031
Sijoitetut yhteensä (lkm) 2010	1 958	625	631	530	621	485	4 850
Kaikki yhteensä, muutos (%) 2010-2011	1,9	8,5	10,6	7,0	-1,1	-1,2	3,7
Kaikki yhteensä, muutos (%) 2008-2011	-0,1	10,8	18,1	17,6	12,9	16,0	8,5

⁴ Helsingin sijoitettujen luku poikkeaa THL:n sijoitettujen määrästä, koska vertailtavuuden vuoksi Kuusikko-raportin sijoitettujen lukuun eivät sisälly ne sijoitetut, jotka ovat olleet vuoden aikana vain turvakoteihin sijoitettuna (vuonna 2011 vain turvakodeissa olleita oli 77 lasta/nuorta).

Kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleiden lasten osuus 0 – 17-vuotiaasta väestöstä on Helsinkiä lukuun ottamatta hieman noussut vuodesta 2008 vuoteen 2011. Turussa ja Helsingissä kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus samanikäisestä väestöstä (0 – 17-vuotiaat) oli vuonna 2011 huomattavasti Kuusikon keskiarvoa korkeampi. Espoossa väestöosuus on edelleenkin paljon Kuusikon keskiarvoa pienempi.

Kuvio 10 Kodin ulkopuolelle vuonna 2011 sijoitettuna olleiden 0 – 17-vuotiaiden osuus (%) samanikäisestä väestöstä Kuusikko-Kunnissa

4.1 Sijoituspäätökset

Päätökset kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista voidaan jakaa sijoituksiin avohuollon tukitoimena, kiireellisiin sijoituksiin ja huostaanottoihin. Lastensuojelulaissa puhutaan sijaishuollosta, kun tarkoitetaan huostaan otetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle myös avohuollon tukitoimena, jolloin kyseessä on aina rajallinen ja lyhyt ajanjakso, joka kirjataan asiakassuunnitelmaan. (Kanaoja et al. 2010, 188)

Taulukossa 10 on tarkasteltu vuoden 2011 aikana tehtyjä sijoituspäätöksiä lajeittain. Taulukkoon on koottu ainoastaan päätösten lukumäärä. Samasta lapsesta voidaan vuoden aikana tehdä useampikin sijoituspäätös – esimerkiksi ensin päätös kiireellisestä sijoituksesta ja sen jälkeen huostaanottopäätös. Taulukon luvut eivät siis kerro sijoitettujen lasten lukumäärää. Sijoitettujen lasten lukumäärää tarkastellaan sijoituspäätöslajeittain seuraavissa luvuissa (luvut 4.2 – 4.4).

Vuoden 2011 aikana Kuusikko-kunnissa tehtiin yhteensä yli 3 800 sijoituspäätöstä. Eniten lapsia sijoitettiin avohuollon tukitoimena. Oulussa avohuollon tukitoimena sijoitettujen lasten osuus oli kuusikkokuntien suurin (65,4 %) ja Tampereella matalin (17,5 %). Huostaanottopäätösten osuus oli Kuusikossa keskimäärin noin 17 prosenttia päätöksistä. Huostaanottojen osuus päätöksistä oli suurin Espoossa (25,5 %) ja pienin Oulussa (7,7 %). Kiireellisten sijoitusten osuus päätöksistä oli suurin Tampereella (62,5 %) ja pienin Oulussa (26,9 %).

Taulukko 10 Uudet vuoden 2011 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki sijoituspäätökset yhteensä	1 425	402	559	426	355	665	3 832
Sijoitus avohuollon tukitoimena	648	116	183	161	62	435	1 605
Kiireellinen sijoitus	554	184	268	181	222	179	1 588
Huostaanotto	223	102	108	84	71	51	639
Suostumukseen perustuvat huostaanotot	198	75	70	51	45	27	466
Hallinto-oikeuden päättämät huostaanotot	25	27	38	33	26	24	173
Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset	4	1	0	1	5	0	11
<i>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Sijoitus avohuollon tukitoimena</i>	<i>45,5</i>	<i>28,9</i>	<i>32,7</i>	<i>37,8</i>	<i>17,5</i>	<i>65,4</i>	<i>41,9</i>
<i>Kiireellinen sijoitus</i>	<i>38,9</i>	<i>45,8</i>	<i>47,9</i>	<i>42,5</i>	<i>62,5</i>	<i>26,9</i>	<i>41,4</i>
<i>Huostaanotto</i>	<i>15,6</i>	<i>25,4</i>	<i>19,3</i>	<i>19,7</i>	<i>20,0</i>	<i>7,7</i>	<i>16,7</i>

4.2 Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset

Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava ajanjakso, ja lapsi pyritään sijoittamaan ensisijaisesti yhdessä huoltajansa kanssa. Avohuollon tukitoimena järjestettävän sijoituksen lähtökohtana on lapsen ja perheen kuntoutuminen, ei pitempiaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Avohuollon sijoitus on mahdollinen myös tilanteissa, joissa esimerkiksi lapsen vanhemman sairastumisen vuoksi on tarkoituksenmukaista sijoittaa lapsi kodin ulkopuolelle. (Sosiaaliportti 2012, Kanaoja et al. 2010, 179.)

Taulukko 11 Uudet vuoden 2011 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (ilman Oulua)

	HELSINKI ¹	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	YHTEENSÄ ²
<i>0 - 17-vuotiaat (%)</i>						
0-2 -vuotiaat	25,8	22,5	20,0	26,2	27,9	24,7
3-6 -vuotiaat	14,5	13,7	20,8	24,6	24,6	17,0
7-12 -vuotiaat	23,3	27,5	35,2	15,4	18,0	24,7
13-15 -vuotiaat	23,3	21,6	20,0	23,1	14,8	21,9
16-17 -vuotiaat	13,1	14,7	4,0	10,8	14,8	11,8
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 17-vuotiaat (lkm)	442	102	125	65	61	795

¹ Helsingin avohuollon tukitoimena sijoitettuihin eivät sisälly turvakoteihin sijoitetut

² Kuusikko yhteensä ilman Oulua. Oulusta ei saada tietoja sijoitettujen lasten lukumäärästä sijoituslajeittain

Avohuollon tukitoimena sijoitettujen kohdalla 0 – 2-vuotiaiden lasten osuus on suurempi kuin kiireellisesti sijoitettujen tai huostaan otettujen lasten kohdalla. Helsingissä, Turussa ja Tampereella tämä ikäryhmä on suurin kaikista vuoden 2011 aikana avohuollon tukitoimena sijoitetuista. Oulusta tietoja ei ole saatu.

4.3 Kiireellisesti sijoitetut lapset

Kiireelliseen sijoitukseen puolestaan päädytään silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä. Kiireellisten sijoitusten määrä on kasvanut koko maassa vuodesta 1990-luvun alusta alkaen. Viime vuosina kasvu on ollut voimakasta. THL:n keräämien tietojen mukaan uusien kiireellisesti sijoitettujen lasten lukumäärä kasvoi vuodesta 2009 vuoteen 2010 lähes 12 prosenttia. (Kuoppala & Säkkinen 2011, 3-6.)

Taulukko 12 Uudet vuoden 2011 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	YHTEENSÄ ¹
<i>0 - 17-vuotiaat (%)</i>						
<i>0-2 -vuotiaat</i>	11,5	7,3	12,5	20,5	11,7	12,1
<i>3-6 -vuotiaat</i>	12,1	13,0	15,7	15,2	12,2	13,3
<i>7-12 -vuotiaat</i>	19,7	20,3	21,8	15,2	21,3	20,0
<i>13-15 -vuotiaat</i>	34,1	32,2	25,0	31,1	28,2	30,7
<i>16-17 -vuotiaat</i>	22,6	27,1	25,0	18,2	26,6	23,9
<i>Yhteensä</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 17-vuotiaat (lkm) 2011	461	177	248	132	188	1 206

¹ Kuusikko yhteensä ilman Oulua. Oulusta ei saada tietoja sijoitettujen lasten lukumäärästä sijoituslajeittain

Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä on kasvanut myös Kuusikko-kunnissa. Kiireellisesti sijoitetuista noin 30 prosenttia oli 13 – 15-vuotiaita. Alle kouluikäisiä heistä oli noin neljännes.

4.4 Huostaanotetut lapset

Huostaanotto on tilanne, jossa lapsi otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan etteivät avohuollon tukitoimet ole riittäviä turvaamaan lapsen terveyttä ja kehitystä. (Sosiaaliportti 2012)

Taulukko 13 Uudet vuoden 2011 aikana huostaanotetut lapset

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	YHTEENSÄ ¹
<i>0 - 17-vuotiaat (%)</i>						
<i>0-2 -vuotiaat</i>	6,9	10,8	7,4	18,1	7,0	9,3
<i>3-6 -vuotiaat</i>	8,8	8,8	10,2	15,7	18,3	11,2
<i>7-12 -vuotiaat</i>	19,4	22,5	17,6	16,9	38,0	21,5
<i>13-15 -vuotiaat</i>	31,8	32,4	33,3	26,5	21,1	30,1
<i>16-17 -vuotiaat</i>	33,2	25,5	31,5	22,9	15,5	27,9
<i>Yhteensä</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 17-vuotiaat (lkm) 2011	217	102	108	83	71	581

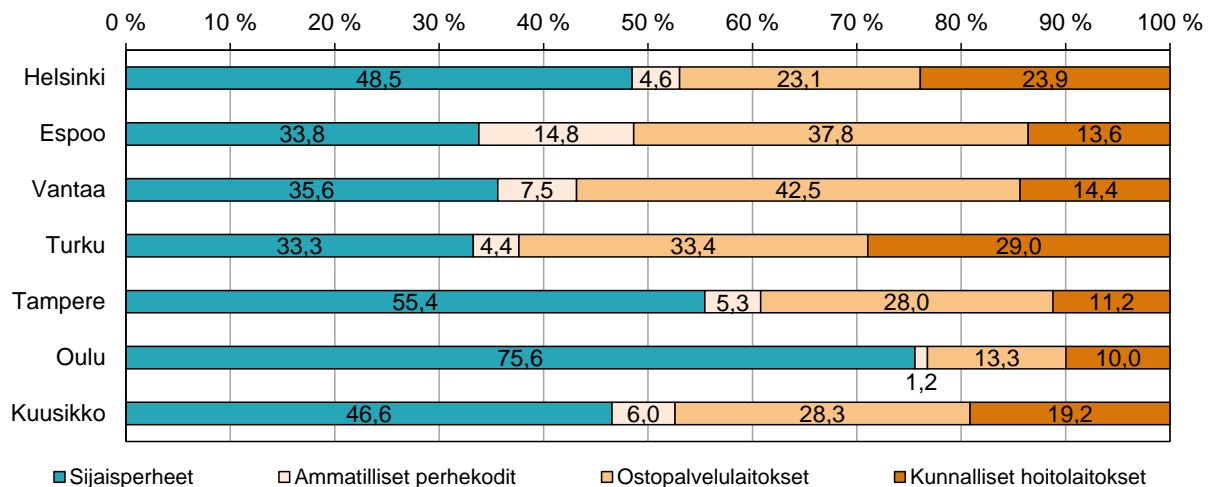
¹ Kuusikko yhteensä ilman Oulua. Oulusta ei saada tietoja sijoitettujen lasten lukumäärästä sijoituslajeittain

Huostaanotetuista lapsista yli puolet oli 13 vuotta täyttäneitä, ainoastaan Tampereella suurin huostaan otettujen ryhmä löytyi alle 13-vuotiaista. Tampereella 38 vuonna 2011 huostaanotetuista lapsista oli 7 – 12-vuotiaita.

4.5 Sijoitusten hoitomuotojen kehitys

Vuoden 2011 aikana kunnat alkoivat varautua vuoden 2012 alussa voimaan tulevaan lastensuojelulain muutokseen, jonka mukaan lapsen sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa. Kuviossa 11 on esitetty sijoitusten hoitovuorokausien jakautuminen eri hoitomuotoihin vuonna 2011. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista on edelleen yli puolet Espoossa, Vantaalla ja Turussa, ja Helsingissäkin lähes puolet. Tampereella ja Oulussa sijaisperhehoidon osuus on suurempi. Oulussa sijaisperhehoito on ollut laitoshoidon yleisempi sijoitusmuoto jo vuonna 2008. Osuus on kuitenkin kasvanut vuosi vuodelta ollen vuonna 2011 jo yli 75 prosenttia.

Kuvio 11 Sijoitusten hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista Kuusikko-kunnissa vuonna 2011

Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään aina ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Tietoa sukulais- ja läheisverkostojen lukumäärästä kerättiin Kuusikko-kunnista ensimmäisen kerran viime vuonna. Läheisverkostoon sijoitettiin Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana yhteensä 220 lasta, mikä oli 65 lasta enemmän kuin edellisvuonna.

Taulukko 14 Läheisverkostoon huostaan otettuna sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2010 ja 2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Läheisverkostoon sijoitetut lapset (lkm)							
2010	52	11	32	.	51	4	150
2011	56	29	47	13	44	44	233

4.6 Sijoitusten kustannukset

Sijoitusten kustannukset ovat suurin menoerä lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Sijoitusten kokonaiskustannukset ovat nousseet Kuusikko-kunnissa vuodesta 2010. Helsingissä ja Turussa kustannusten nousu on ollut vain vähäistä mutta Vantaalla (10,4 %) ja erityisesti Oulussa (24,9 %) kustannukset ovat nousseet huomattavasti. Kehitys on samansuuntainen myös verrattaessa vuoteen 2008.

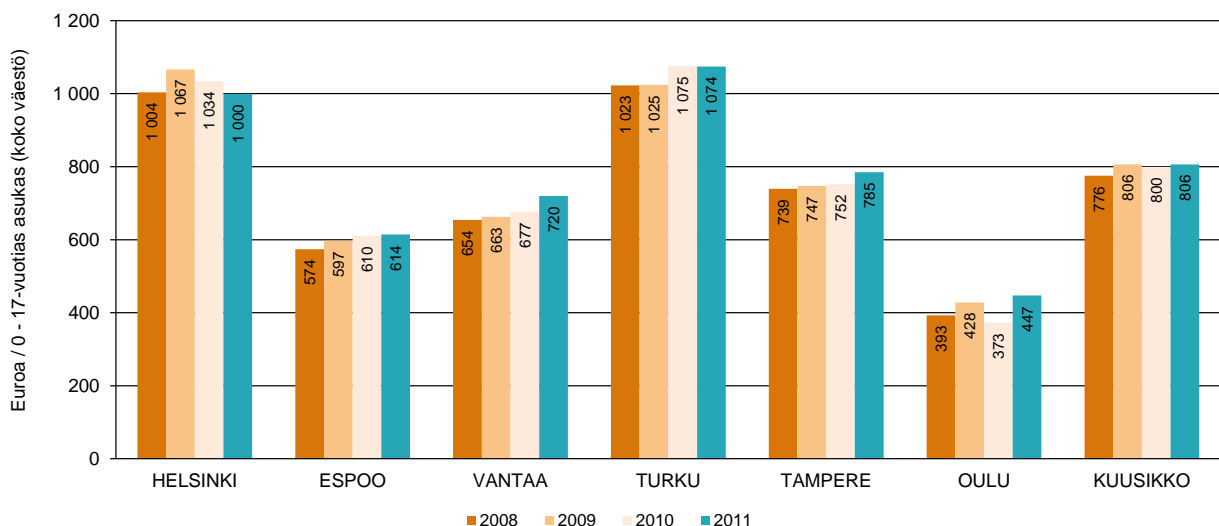
Taulukko 15 Sijoitusten kokonaiskustannukset sekä muutos (%) edellisvuoteen ja vuoteen 2008

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitusten kustannukset (%)							
josta kunnan oman toiminnan kustannukset (%)	41,2	22,7	22,7	40,3	25,0	23,4	32,9
josta perhehoidon kustannukset (%)	21,7	10,7	14,7	10,8	28,9	45,1	19,9
josta ostopalvelutoiminnan kustannukset (%)	37,0	66,6	62,6	48,8	46,1	31,5	47,2
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sijoitusten kustannukset (€)							
josta oman toiminnan kustannukset (€)	40 210 411	8 169 268	7 242 334	12 152 998	6 974 478	3 057 899	77 807 388
josta perhehoidon kustannukset (€)	21 191 338	3 852 176	4 686 443	3 266 230	8 041 576	5 904 201	46 941 964
josta ostopalvelutoiminnan kustannukset (€)	36 100 240	23 946 858	19 965 772	14 706 682	12 837 722	4 125 607	111 682 881
Sijoitusten kustannukset yhteensä (€) 2011	97 501 989	35 968 302	31 894 549	30 125 910	27 853 776	13 087 707	236 432 233
Kustannukset yhteensä, muutos (%) 2010-2011	0,4	4,9	10,4	3,1	7,8	24,9	4,7
Kustannukset yhteensä, muutos (%) 2008-2011	0,9	9,6	11,3	4,6	6,3	18,1	5,5

Vuosien 2008-2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä

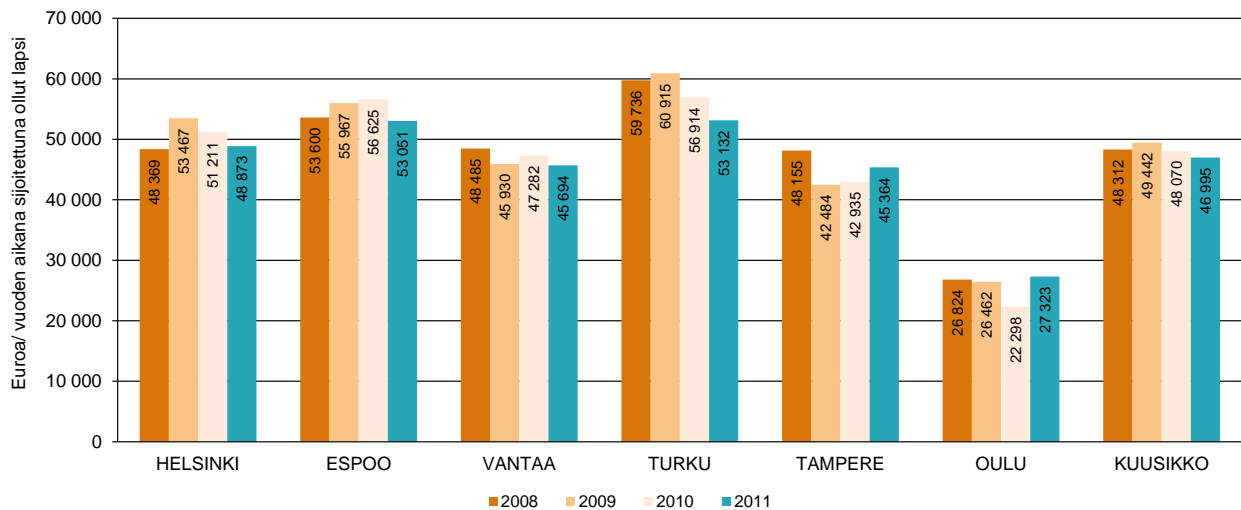
Kuvioissa 12 ja 13 on esitetty sijoitusten kustannukset ensin 0 – 17-vuotiaita lapsia kohden ja sen jälkeen sijoitettuna ollut lasta kohden. Koko 0 – 17-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna kustannukset ovat korkeimmat Helsingissä ja Oulussa, jotka poikkeavat väestörakenteeltaan muista Kuusikko-kunnista pienemmällä alle 18-vuotiaiden osuudella. Myös Tampereella alle 18-vuotiaiden ikäryhmä on Espoota, Vantaata ja Oulua pienempi, mutta kustannukset eivät kuitenkaan ole huomattavasti korkeammat. Sijoitusten kustannukset alle 18-vuotiasta kohden vuonna 2011 olivat Kuusikko-kunnissa keskimäärin noin 800 euroa. Oulussa kustannukset olivat lähes puolet keskiarvoa pienemmät.

Kuvio 12 Sijoitusten kustannukset 0 – 17-vuotiasta väestöä kohden vuosina 2008 – 2010 (vuoden 2010 hintatasossa)

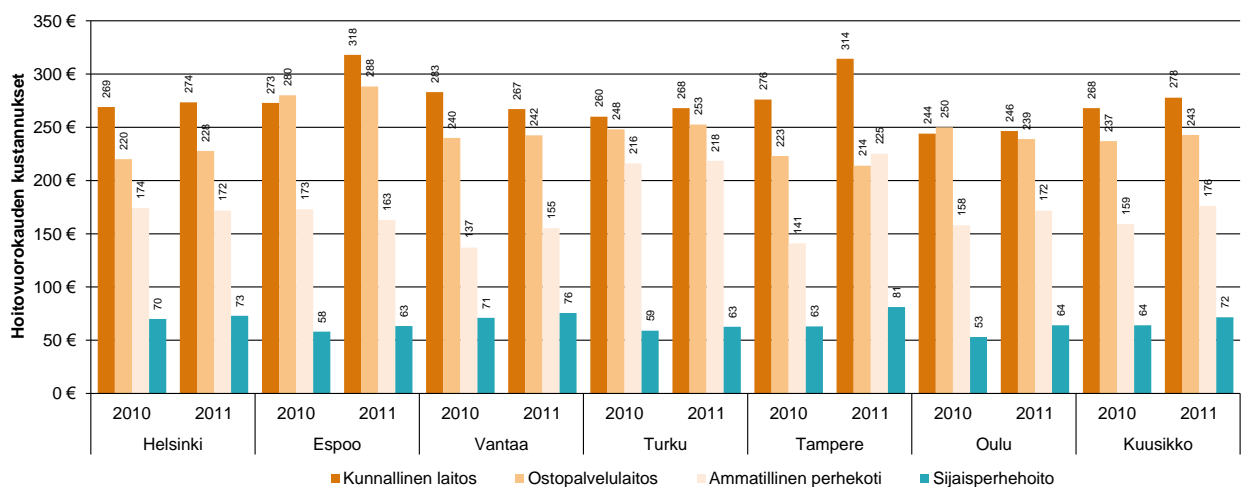
Sijoitettuna ollutta lasta kohden kustannusten vaihtelu oli pienempää. Korkeimmat kustannukset olivat Turussa ja Espoossa, noin 53 000 euroa sijoitettuna ollutta lasta kohden. Oulussa kustannukset olivat pienimmät, noin 27 000 euroa.

Kuvio 13 Lasten sijaishuollon kustannukset 0–17 –vuotiasta sijoitettuna ollutta lasta kohti korotettuna vuoden 2010 arvoon

Kuviossa 14 vertaillaan sijoitusten hoitovuorokausien keskimääräisiä kustannuksia vuosina 2010 – 2011. Hoitovuorokauden on jaettu kunnallisiin laitoksiin, ostopalvelulaitoksiin, ammatillisiin perhekoteihin sekä sijaisperhehoitoon. Suurimmat vuorokausikustannukset ovat kunnallisissa ja ostopalvelulaitoksissa, pienimmät sijaisperhehoitossa. Kaikkien hoitomuotojen kustannukset ovat Kuusikko-kunnissa keskimäärin hieman nousseet vuodesta 2010 vuoteen 2011.

Kuvio 14 Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset 2010 – 2011. Vuoden 2010 kustannukset on korotettu vuoden 2011 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä.

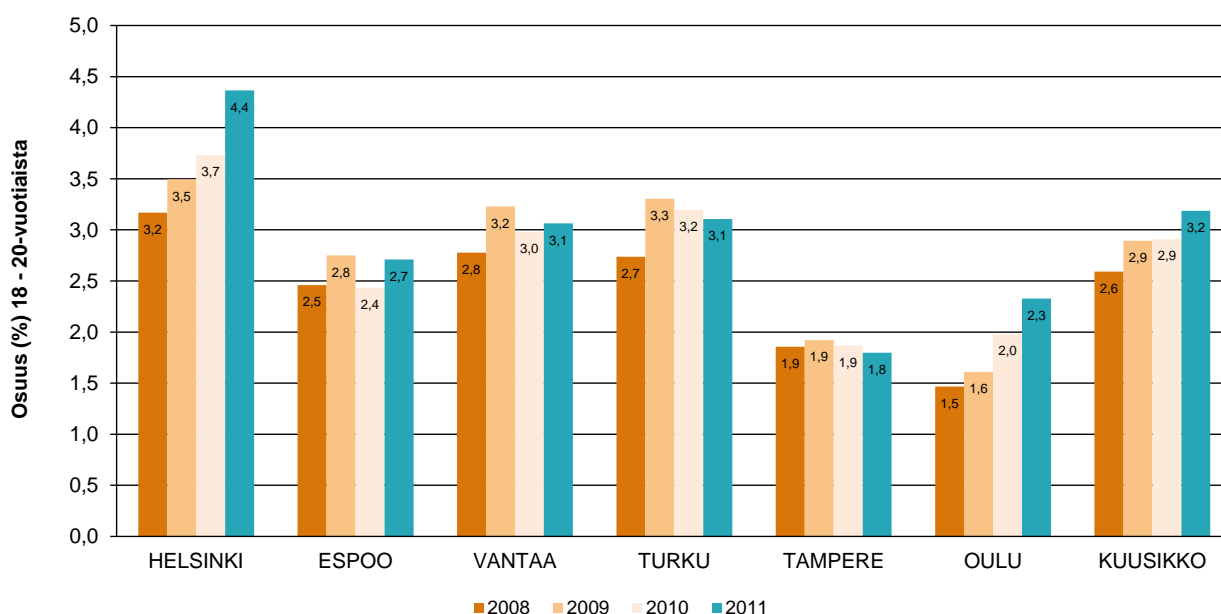
5 JÄLKIHUOLTO

Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. (Sosiaaliportti 2012)

Kuusikko-kunnissa oli vuoden 2011 aikana yhteensä 2 020 18 – 20-vuotiasta jälkihuollon asiakasta. Heidän lukumääränsä kasvoi noin 25 prosenttia edellisvuodesta Vantaalla ja Oulussa. Myös Helsingissä ja Espoossa jälkihuollon asiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi (17,2 % ja 14,7 %). Jälkihuollon asiakkaiden lukumäärä on kasvanut kaikissa Kuusikko-kunnissa vuodesta 2008 vuoteen 2011, Oulussa lähes 80 prosenttia ja Helsingissäkin melkein 40 prosenttia. Tampereella lukumäärä kasvoi vain vähän muihin verrattuna. (Ks. tarkemmin Taulukko 5 sivulla 10)

Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten osuus on Tamperetta lukuun ottamatta kasvanut myös suhteessa samanikäiseen väestöön. Helsingissä osuus on kasvanut eniten ja Helsingissä jälkihuollon asiakkaana olevista on suhteessa samanikäiseen väestöön huomattavasti muita Kuusikko-kuntia suurempi.

Kuvio 15 Jälkihuollon asiakkaana vuoden 2011 aikana olleiden nuorten osuus vastaavanikäisestä väestöstä Kuusikko-kunnissa

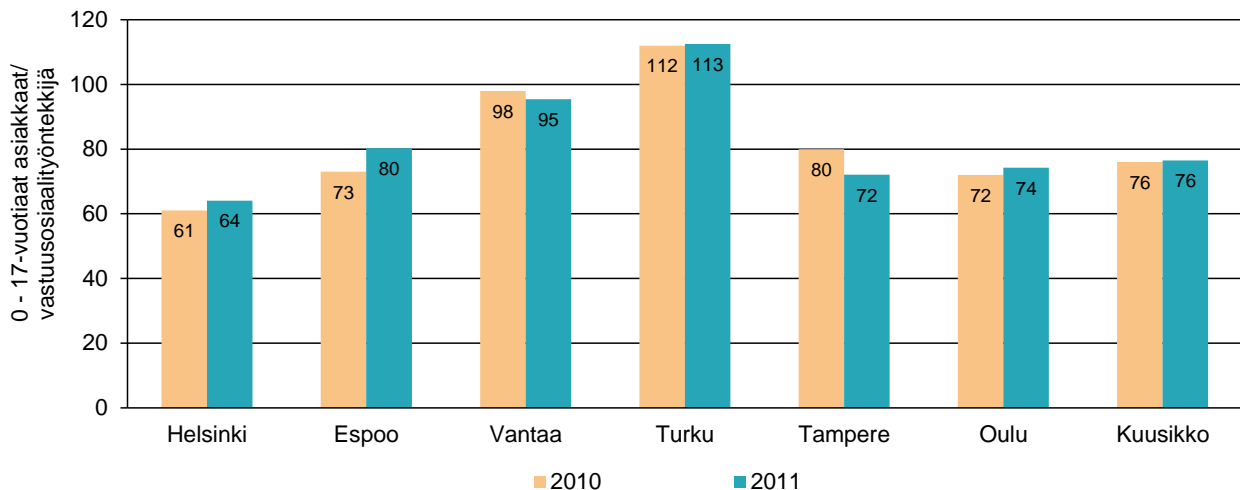
Jälkihuollon kustannukset on Kuusikko-raportoinnissa kerätty osana avohuollon kustannuksia. Jälkihuollon kustannusten osuus kaikista avohuollon kustannuksista oli Kuusikko-kunnissa yhteensä noin 5,2 miljoonaa euroa. Tämä oli reilut kahdeksan prosenttia avohuollon kustannuksista. Jälkihuollon kustannusten osuus avohuollon kustannuksista vaihteli kunnittain Tampereen reilusta 11 prosentin osuudesta Oulun noin kolmeen prosentin osuuteen. Jälkihuollon kustannusten erittely avohuollon kustannuksista on vaikeaa, ja kuntien käytännöt kustannusten kirjaamisessa vaihtelevat.

6 LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ

Kuusikko-kunnissa oli vuonna 2011 noin 2 000 lastensuojelun työntekijää, heistä reilut 21 prosenttia vastuusosiaalityöntekijöitä (eli lasten asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä). Kunnallisen laitoshuollon henkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli reilut puolet. Laitoshuollon osuus henkilöstöstä vaihteli Turun 62,9 prosentista Oulun vajaaseen 40 prosenttiin. Eroja selittää muun muassa erilainen palvelurakenne: Oulussa esimerkiksi sijaisperhehoitoon osuus on 80 prosenttia sijoitusten hoitovuorokausista eli kunnallisia ja ostopalvelulaitoksia on siellä keskimääräistä vähemmän. Tämä näkyy luonnollisesti myös lastensuojelun henkilöstömäärissä.

Vastuusosiaalityöntekijöiden osuus lastensuojelun koko henkilöstöstä vaihteli Turun noin 14 prosentin osuudesta Oulun reiluun 40 prosenttiin. Kuviossa 15 on verrattu avohuollon 0 – 17-vuotiaiden asiakasmäärää avohuollon vastuusosiaalityöntekijää kohden. Helsingissä lapsia vastuusosiaalityöntekijää kohden oli vähiten (64) ja Turussa eniten (113). Edellisvuoteen verrattuna suhdeluvut pysyivät kunnittain lähes samoina.

Kuvio 16 Avohuollon 0 – 17-vuotiaiden asiakasmäärä yhtä avohuollon vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden vuosina 2010 – 2011 (ei sisällä sijais- eikä jälkihuoltoa)

7 YHTEENVETO

Lastensuojelun asiakasmäärän kehitys on ollut nousujohteista Kuusikko-kunnissa. Taustalla ei ole ainoastaan väestömäärän yleinen kehitys vaan asiakasmäärät ovat kasvaneet myös suhteessa kaupunkien asukasmäärään. Asiakasmäärät ovat kasvaneet niin avo-, sijais- kuin jälkihuollonkin puolella, mutta suurinta kasvu on ollut avohuollon puolella. Kuusikko-kunnissa lastensuojelun asiakkaiksi parin viime vuoden aikana tullut enemmän uusia asiakkaita kuin mitä vanhoja on poistunut. Lastensuojelun asiakaskunta on muuttunut entistä haastavammaksi ja asiakkuudet pitkäaikaisemmiksi.

Lastensuojeluilmoitusten ja niiden kohteena olleiden lasten lukumäärä jatkoi kasvuaan Kuusikko-kunnissa. Vuoden 2011 aikana lastensuojeluilmoituksia tehtiin yli 35 300, enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Myös lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten osuus samanikäisestä väestöstä on kasvanut. Lastensuojeluilmoitusten lukumäärän kasvun taustalla on vuoden 2008 alussa voimaan astunut uusi lastensuojelulaki, jossa kynnystä lastensuojeluilmoituksen tekemiseen madallettiin ja viranomaisten ilmoitusvelvollisuuden piiriä laajennettiin.

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärän kasvu kuormittaa kuntien lastensuojelua. Kun lastensuojeluilmoitusten lukumäärä kasvaa, kasvaa myös lastensuojelutarpeen selvitysten ja asiakassuunnitelmien lukumäärä. Esimerkiksi lastensuojelutarpeen selvityksiä tehtiin Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana lähes 20 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna ja 135 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Lastensuojelutarpeen selvityksen ja asiakassuunnitelman tekeminen eivät ole vain teknisiä toimenpiteitä vaan vaativaa ja resursseja vievää sosiaalityötä, jossa sosiaalityöntekijän on arvioitava lasten edun toteutumista ja päätettävä mahdollisista toimenpiteistä.

Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat Kuusikko-kunnissa hieman alle 300 miljoonaa euroa vuonna 2011. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta vain prosentin verran. Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy lasten sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2011 Turun noin 85 prosentista Oulun vajaan 70 prosenttiin. Lastensuojelun asiakasmäärien kasvaminen ei näy asiakasta kohden lasketuissa kustannuksissa. Asiaa selittää ainakin osaltaan se, että lasten sijoitusten hoitovuorokaudet eivät ole nousseet samassa suhteessa kuin sijoitettujen lasten lukumäärä.

Vuoden 2011 aikana kunnat alkoivat varautua vuoden 2012 alussa voimaan tulevaan lastensuojelulain muutokseen, jonka mukaan lapsen sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista on edelleen yli puolet Espoossa, Vantaalla ja Turussa, ja Helsingissäkin lähes puolet. Tampereella ja Oulussa sijaisperhehoidon osuus on suurempi, Oulussa yli 75 prosenttia.

Vuoden 2011 aikana Kuusikko-kunnissa tehtiin yhteensä yli 3 800 sijoituspäätöstä. Eniten lapsia sijoitettiin avohuollon tukitoimena. Huostaanottopäätösten osuus oli Kuusikossa keskimäärin noin 17 prosenttia sijoituspäätöksistä. Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään aina ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Tietoa huostaan otettuina sukulais- ja läheisverkostoon sijoitettujen lukumäärästä kerättiin Kuusikko-kunnista ensimmäisen kerran viime vuonna. Läheistuki- verkostoon sijoitettiin Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana yhteensä 220 lasta, mikä oli 65 lasta enemmän kuin edellisvuonna.

LÄHTEET

Kanaoja, Aulikki, Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki (2010). Sosiaalityön käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Kumpulainen, Aila (2008). Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelu vuonna 2007.

Kumpulainen, Aila (2009). Lastensuojelu vuonna 2008. Uuden lastensuojelulain ensimmäinen toteuttamisvuosi ja siitä koottavat tiedot avo-, sijais- ja jälkihuollossa. Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä.

Kuoppala, Terhi ja Salla Säkkinen (2011). Lastensuojelu 2010. THL:n tilastoraportti 29/2011. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

Lastensuojelulaki (417/2007). www.finlex.fi.

Sosiaaliportti (2012). Lastensuojelun käsikirja. www.sosiaaliportti.fi.

Räty, Tapio (2008). Kynnys tehdä lastensuojeluilmoitus on aiempaa matalampi. *Sosiaaliturva*, 2/08.

LIITTEET

Liite 1: Lastensuojelusta koottavat tiedot 2011

ASIAKAS- JA TOIMINTATIEDOT

Lastensuojelun kokonaisuus

Kaikki lastensuojelun asiakkaina vuoden 2011 aikana olleet yhteensä henkilötunnus kertaalleen. (erikseen 0-20-vuotiaat ja 0-17-vuotiaat)

Vuoden aikana lastensuojelun avohuollon palveluja saaneet (ei sisällä avohuollon tukitoimena sijoitettuja). Henkilöt ovat voineet saada muitakin lastensuojelun palveluja vuoden aikana. (erikseen 0-20-vuotiaat ja 0-17-vuotiaat)

Vuoden aikana sijoitettuna olleet (sisältää huostaanotetut, kiireellisesti sijoitetut ja avohuollon tukitoimena sijoitetut). Henkilöt ovat voineet saada muitakin lastensuojelun palveluja vuoden aikana. (erikseen 0-20-vuotiaat ja 0-17-vuotiaat)

Jälkihuollossa olleet (avohuollon ja sijaishuollon jälkeen), yleensä 18 – 20 vuotiaita. (erikseen 0-20-vuotiaat ja 0-17-vuotiaat)

Lastensuojelun avohuolto (Avohuollon tiedot). Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) uudisti lastensuojelun avohuollosta koottavia asiakas- ja toimintatietoja uuden lastensuojelulain voimaantulon jälkeen (1.1.2008). Avohuollon tiedot kootaan pääosin THL:n määrittelyjen mukaisesti.

Vuoden aikana tulleet lastensuojeluilmoitukset (LsL 25§)

Tilastovuoden aikana tulneiden lastensuojeluilmoitusten lukumäärä. Samasta lapsesta on voitu tehdä useita ilmoituksia. Mukaan lasketaan kaikki tilastovuoden aikana tehdyt ilmoitukset.

Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden lasten lukumäärä

Ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15,16-17) (LsL 25§)

Tilastovuoden aikana tulleet lastensuojeluilmoitukset ikäryhmittäin. Jokainen lapsi henkilötunnus kertaalleen, vaikka hänestä olisi tehty useampi ilmoitus.

Vuoden aikana alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet (LsL 26§)

ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17), joista
Niiden lasten lukumäärä, joilla asiakkuus on alkanut tilastovuoden aikana.

Lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun lastensuojelutarpeen vireille tulon johdosta päätetään tehdä 27§ :ssä tarkoitettu lastensuojelutarpeen selvitys.

Asiakkuus joko päättyy lastensuojelutarpeen selvitykseen tai jatkuu las-

tensuojelutarpeen selvityksen jälkeen

Asiakkaiden, joiden lastensuojelutarpeen selvitys oli kesken 31.12.2010

Vuoden aikana valmiiksi tehdyt lastensuojelutarpeen selvitykset (LsL 26§)
(ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17)

Niiden lasten lukumäärä, joille on tilastovuoden aikana tehty lastensuojelutarpeen selvitys. Lapset henkilötunnus kertaalleen.

Vuoden aikana lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut uudet asiakassuunnitelmat

(LsL 30§) Lasten määrä ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17)

Niiden lasten lukumäärä, joille on tilastovuoden aikana tehdyn lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laadittu asiakassuunnitelma. Lapset henkilötunnus kertaalleen.

- **Vuoden aikana tarkistetut avo- tai jälkihuollon asiakassuunnitelmat** (LsL 30§) lasten määrä ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20) Niiden lasten ja nuorten lukumäärä, joille on aikaisemmin tehty asiakassuunnitelma ja se on tarkastettu tilastovuoden aikana. Lapset henkilötunnus kertaalleen.
- **Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret** ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20) Niiden lasten ja nuorten lukumäärä, jotka ovat olleet lastensuojelun avohuollon asiakkaina tilastovuoden aikana.
- **Vuoden aikana jälkihuollossa olleet lapset ja nuoret** (LsL 75§) henkilötunnus kertaalleen ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20) Niiden lasten ja nuorten lukumäärä, jotka ovat saaneet avohuollon jälkihuollon tukitoimia avohuollon tukitoimien tai sijaishuollon jälkeen.
- **Vuoden aikana poistuneet ja lakkautetut avohuollon asiakkuudet** (lasten ja nuorten määrä ikäryhmittäin (0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20) Niiden lasten ja nuorten lukumäärä, joiden asiakkuus lastensuojelun avohuollossa on päätetty lakkauttaa. Asiakkuus päättyy viimeistään kun nuori täyttää 21v tai kun sijoituksen päättymisestä on kulunut 5 vuotta eikä sinä aikana ole ollut lastensuojelun avohuollon tukitoimien tarvetta tai tukipalveluja ei ole järjestetty.

Huostaanotot

- Suostumukseen perustuvien huostaanottojen määrä (johtava viranomainen päättää)
- Hallinto-oikeuden päättämät huostaanotot
- Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset

Sijoitusten tiedot. Sijoitetuissa ovat mukana myös avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitetut ja ne, joiden sijoitus jatkuu jälkihuollossa.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset

Vuoden aikana sijoitettuna olleet

joista vuoden viimeisen sijoituspäätöksen mukaan jaoteltuna

- Avohuollon tukitoimena sijoitetut
- Kiireellisesti sijoitetut

- Sijaishuoltoon sijoitetut (huostaanotetut)
- Jälkihuoltona sijoitetut

Vuoden aikana sijoitettuna olleet ikäryhmittäin

(ikäryhmät 0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20)

Ikäryhmittäisissä tarkasteluissa lapsen ikä on hänen ikänsä tarkasteltavan vuoden lopussa.

Jos sama lapsi/nuori on ollut useassa eri hoitomuodossa vuoden aikana, hän on lastensuojelun sijaishuollon asiakasmäärässä yhteen kertaan.

Sen sijaan hän voi olla asiakkaana erikseen jokaisessa hoitomuodossa, jossa on ollut vuoden aikana hoidossa.

Erityistapauksia;

- Mikäli lapsi on sijoitettuna kotiin ns. koesijoituksena harjoittelemassa kotiinpaluuta ja lapsella on jäljellä paikka lastensuojelulaitoksessa tai perhekodissa lasketaan lapsi (kustannuksineen) sijaishuollon asiakasmäärään mukaan.
- Jos lapsi on sijaishuollon muutospäätöksellä sijoitettuna kotiin eikä hänellä ole muuta voimassaolevaa sijoituspäätöstä, hänestä ei kerry sijaishuollon hoitovuorokausia tai sijaishuollon kustannuksia. Nämä lapset eivät kuulu sijaishuollon asiakasmäärään.

Vuoden aikana uudet sijoitetut ikäryhmittäin

(ikäryhmät 0-2, 3-6, 7-12, 13-15, 16-17, 18-20)

Lapset ja nuoret, henkilötunnus kertaalleen, joilla ei kyseisenä vuonna ole aikaisempaa sijoitusta.

Sijoitettuna olleet 31.12.

Sijoitetuista 31.12. eri hoitomuotojen piirissä (Kunnallinen laitoshoido, ostopalveluina laitoshoido, ammatilliset perhekodit, sijaisperhehoito) sekä sijoitetut yhteensä

Vuoden aikana sijoitettuna olleet hoitomuodoittain

Hoitolaitoksiin sijoitetut

Ammatillisiin perhekoteihin sijoitetut

Sijaisperhehoitoon sijoitetut (eriteltynä lyhyt- ja pitkäaikaiseen perhehoitoon)

Kunnallisten lastensuojelulaitosten paikat

Lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautisten kunnallisten hoitopaikkojen määrä

Kunnallisten laitosten hoitopaikat 31.12

Ilmoitetaan laitosten vahvistettu paikkamäärä,

- joista vastaanottopaikkoja.
- joista lasten sijoituksissa käytettävät koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautiset hoitopaikat

Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet

- Kunnallisten laitosten hoitovuorokaudet
- Ostopalvelulaitosten vuorokaudet

- Ammatillisten perhekotien vuorokaudet
- Perhehoidon vuorokaudet (jaoteltuna lyhyt- ja pitkäaikaisen sijaisperhehoidon vuorokausiin)

Hoitovuorokausi

- Kunnan omien lastensuojelulaitosten hoitovuorokausiin lasketaan mukaan laitokseen tulopäivä ja läsnäolovuorokaudet lähtöpäivää ei lasketa mukaan.
- Perhehoidon, ammatillisten perhekotien ja ostopalvelulaitosten hoitopäiviin sisältyvät myös lähtöpäivät.
- Hoitovuorokausia ovat ne päivät, jotka lapsi/nuori/perhe on ollut laitoksessa /perhe- hoidossa kirjoilla, vaikka olisikin tilapäisesti poissa laitoksesta esimerkiksi loman, karkumatkan tai muun poissaolon vuoksi, koska hoitovastuu on laitoksella. Hoitopaikka on tällöin varattuna ja laitokselle syntyy kustannuksia.
- Koko perheen ympärivuorokautisen hoidon hoitovuorokaudet lasketaan mukaan hoitovuorokausiin
- Jälkihuollon tukitoimien piirissä olevien nuorten asumisvuorokausia ei lasketa mukaan hoitovuorokausiin.

Ympärivuorokautinen laitosmuotoinen perhekuntoutus

Ympärivuorokautisen (laitosmuotoisen) perhekuntoutuksen perheet vuoden aikana. Mukaan lasketaan ne perheet, jotka ovat vuoden aikana osallistuneet seuraavanlaiseen perhekuntoutukseen:

- Perhe on asunut laitoksen yhteydessä olevassa asunnossa, johon perheelle tarjotaan tehostettua tukea
- Perhe on asunut laitoksessa osallistuen ympärivuorokautiseen perhekuntoutukseen
- Perheen lapsi on sijoitettuna, vanhemmille tarjotaan päivämuotoista kuntoutusta
- Perheet vuoden aikana
 - kunnallisen perhekuntoutukseen osallistuneet
 - ostopalveluperhekuntoutukseen osallistuneet
- Lapset vuoden aikana
 - kunnallisen perhekuntoutukseen osallistuneet lapset
 - ostopalveluperhekuntoutukseen osallistuneet lapset
- Lasten vuorokaudet vuoden aikana
 - kunnallisen perhekuntoutukseen osallistuneiden lasten hoitovuorokaudet
 - ostopalveluperhekuntoutukseen osallistuneiden lasten hoitovuorokaudet
- Ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen lasten osuus laitoksiin sijoitetuista
- Ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen lasten hoitovuorokaudet laitoshoidon vuorokautisista

KUSTANNUSTIEDOT

Muodostuvat lastensuojelun avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon kustannuksista

Avohuollon kustannukset

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö (Sosiaalityöntekijöiden ja johtavien sosiaalityöntekijöiden palkat, henkilöstökulut)

Jälkihuollon kustannukset (Sisältää jälkihuollon sosiaalityön, sosiaaliohjauksen, tukiasumisen sekä taloudellisen tuen mutta ei toimeentulotukea)

Avohuollon tukitoimet (Sisältää laitoksissa tehtävän avotyön, nuorten työhönohjauksipalvelut, tukiasumisen (asumispalvelut ja tukiasunnot), perhetyön/ sosiaaliohjauksen/ päiväperhekuntoutuksen, intensiiviperhetyön, läheisneuvonpidon, tukiperhetoiminnan/ tukihenkilötyön/lomatoiminnan)

Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet §35 ja §36 (Ei sijaishuoltoa)

Sosiaali- ja kriisipäivystys (Lastensuojelun osuus (€) virka-ajanulkopuolella)

Sijoitusten kustannukset (eriteltynä kunnan omaan ja ostopalvelutoimintaan)

Hoitolaitokset (erikseen sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset)

Ammatilliset perhekodit

Sijaisperhetoiminta

Sijaishuollon yhteiset kustannukset pitävät sisällään:

- sijaishuollon asiakasohjaus
- sijaishuollon johtamistyön kustannukset. (esimiehet ja asiantuntijatehtävissä toimivat, joiden koko työpanos on lastensuojelua sekä niiden päälliköiden kustannukset, joiden työpanoksesta vähintään puolet on lastensuojelua.
- Jälkihuollon tukiasunnoissa asuvien nuorten (eivät ole sijoitettuna vaan asuvat tukiasunnoissa) kustannuksia ei oteta mukaan sijoitusten kustannuksiin vaan ne ovat osa avohuollon kustannuksia.
- Koko perheen ympärivuorokautisen hoidon kustannukset (jotka sijaishuolto maksaa) otetaan mukaan sijoitusten kustannuksiin.
- Sijoitusten aikainen sosiaalityö
- Lasten kuljetusten kustannukset sijaishuollon yksiköistä kuuluvat sijaishuoltoon. (Hki, Tampere, Turku)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon yleisiä hallinnon kustannuksia **ei** vryötetä lastensuojeluun.

Kunnallisten lastensuojelulaitosten kustannukset pitävät sisällään:

- Kustannustiedot kerätään jaoteltuina henkilöstö, tila- ja muihin kustannuksiin ilman hallinnon vyörytyskustannuksia apulomaketta hyväksikäyttäen.
- Omien laitosten kustannuksiin otetaan mukaan myös kesäkotien ja vastaavien virkistyspaikkojen kustannukset sekä autojen käyttö.
- Pelkästään avohoitoa antavien osastojen kustannukset otetaan mukaan avohuollon kustannuksiin, ei sijaishuollon kustannuksiin. Osittain avotyötä tekevät osastot otetaan mukaan sijaishuollon kustannuksiin.
- Laitoksissa työskentelevien työllistettyjen kustannuksia ei oteta mukaan sijaishuollon kustannuksiin.

Ostopalvelulaitosten kustannukset ja sosiaalityön kustannukset pitävät sisällään:

- Sisältää laitoksille maksetut korvaukset.
- Ostopalvelulaitosten (sekä kunnan laitosten) sijaishuollon kustannuksiin kohdistuvat sosiaalityön kustannukset kootaan omana kokonaisuutenaan kohtaan sijoitusten aikainen sosiaalityö
- SPR:n (tai muiden vastaavien) turvatalojen kustannuksia ei lasketa mukaan laitoshoidon kustannuksiin.

Ostopalveluna ostettujen ammatillisten perhekotien kustannukset sisältävät ammatillisille perhekodeille maksetut korvaukset ja sosiaalityön osuuden.

- Ammatillisten perhekotien kustannukset
 - kunnallisten ammatillisten perhekotien kustannukset
 - ostopalvelu ammatillisten perhekotien kustannukset
- Sijaisperhetoiminnan kustannukset
 - Sisältävät sekä sijaisperheille maksetut korvaukset - alkuavustukset, kulukorvaukset ja palkkiot - että sijaisperheille harkinnanvaraisena taloudellisena tukena maksettavat kustannukset ja oman sosiaalityön osuuden.
 - Sosiaalityön ja toimistotyön kustannukset sisältävät mm. työntekijöiden henkilöstömenot, huoneistomenot, koulutuskustannukset, matkakulut sekä työnohjauksen ym. kustannukset.
 - Sijaisperhetoiminnan kustannuksiin sisältyy eräillä kunnilla lasten biologisten perheiden matkakuluja ym.
 - Kunnan kirjanpidon, palkanlaskennan ja muita yleishallinnon kuluja ei vyörytetä.

Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä

AMMATILLINEN PERHEKOTI

Ammatilliset perhekodit ovat perhehoidon ja laitoksen väliin sijoittuva sijaishuoltomuoto. Ammatillisissa perheko-deissa hoidetaan sellaisia lapsia, joita ei esimerkiksi vaikeahoitoisuuden takia voi sijoittaa sijaisperheeseen. Am-matillisen perhekodin perustamiseen tarvitaan lupa. Ammatillisessa perhekodissa sijoitettujen lasten kanssa asuu pääsääntöisesti kaksi hoidosta ja kasvatuksesta vastaavaa henkilöä. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

ASIAKASSUUNNITELMA

Jos lastensuojelun asiakkuus jatkuu lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen, laaditaan avohuollon asiakassuunni-telma. Sen tulee sisältää seuraavat asiat: lapsen ja perheen palvelujen ja tuen tarve; tieto olosuhteista ja asioista, joihin pyritään vaikuttamaan; palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan; arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan; asianosaisten eriävät näkemykset tuen tarpeesta ja tukitoimien järjestämisestä (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

AVOHUOLLON TUKITOIMENA SIOJITETUT

Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on rajattu, tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava jakso. Se on suunnitel-mallinen tukitoimi, joka järjestetään asiakassuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla. Avohuollon sijoituksen tulisi tapah-tua ensisijaisesti siten, että lapsi sijoitetaan yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Koko perheen sijoitus voi tapahtua laitoksessa tai sitä voidaan jär-jestää perhehoidossa. Sijoitus voi liittyä myös perheen aikuiselle annettavaan hoitoon, jolloin voi olla tarkoituk-senmukaista, että lapsi voi jatkaa yhdessä asumistaan vanhempansa kanssa. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

AVOHUOLTO

Lastensuojelun avohuollolla tarkoitetaan tukitoimia, joihin sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on viipymättä ryhdyttävä jos 1) kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai 2) jos lapsi omalla käyttäy-tymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijais-huoltoon nähden. Avohuollon tukitoimia ovat toimeentulon ja asumisen turvaaminen lapselle ja hänen perheelleen, tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen, lapsen muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä mui-den henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

EHKÄISEVÄ LASTENSUOJELU

Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Eh-käisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan kunnan palveluissa kuten äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, opetuksessa ja nuorisotyössä. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

ENNAKOLLINEN LASTENSUOJELUTARPEEN ILMOITUS

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä tilanteissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että syntyvä lapsi tu-lee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tu-lee siis tehdä tilanteissa, joissa ilmoittajalla on varmaa tietoa esimerkiksi tulevan äidin tai isän päihdeongelmasta, vakavasti mielenterveyden häiriöstä tai vapausrangaistuksesta. Pelkkä päihteidenkäytön epäily ei riitä ennakolli-sen ilmoituksen tekemiseen. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

ENSIKODIT

Ensikoti on paikka, jossa tuetaan perheitä vanhemmuudessa ja elämänhallinnassa. Äiti voi tulla ensikotiin odotus-aikana tai pienen vauvan kanssa. Tarvittaessa myös isä voi asua ensikodissa. Asumisaika sovitaan perheen tar-peiden mukaan. Ensikotityö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä sekä vanhemmuuden tukemis-tä. Tavoite on turvata kasvavalle lapselle hänen ikätasonsa ja tarpeidensa mukainen hoito ja huolenpito. (Lähde: Ensi- ja turvakotien liitto, www.ensijaturvakotienliitto.fi)

HAKEMUS LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa. Kun lapsi, nuori tai vanhemmat ottavat itse yhteyttä lastensuoje-luun, käytetään tästä nimitystä hakemus. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

HUOSTAANOTTO

Huostanotolla tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsi on otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Lapsi on otettava huostaan, mikäli 1) puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä; tai 2) lapsi vaarantaa vakavasti ter-veyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään ja terveyttään. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan, että avohuollon tukitoimet eivät ole sopivia, mahdollisia tai riittäviä turvaamaan lapsen edun mukaista huolenpitoa. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

JÄLKIHUOLTO

Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. Jälkihuoltoa järjestetään 1) sijaishuollon päättymisen jälkeen; 2) avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin; 3) nuorelle voidaan järjes-tää jälkihuoltoa, vaikka häntä ei olisi aiemmin sijoitettu kodin ulkopuolelle tai sijoitus olisi kestänyt alle puoli vuotta. Näin voidaan tukea nuorta itsenäistymisessä, vaikka ehdotonta jälkihuoltovelvollisuutta ei olisikaan. (Lähde: Las-tensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

KIIREELLINEN SIOITUS

Kiireellinen sijoitus on oikeusvaikutuksiltaan verrattavissa huostaanottoon, joten edellytykset sen käyttämiselle ovat tiukat. Kiireellisen sijoituksen tarve voi syntyä esimerkiksi silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan. Päätöksen kiireellisestä sijoituksesta ja sen lopettamisesta tekee sosiaalihuolosta vastaavan toimielimen määräämä ammatillisen kelpoisuuden omaava sosiaalityöntekijä. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

LAITOSHOITO

Laitoshoidolla tarkoitetaan sitä, että lapsen sijaishuolto järjestään sijoittamalla lapsi lastensuojelulaitokseen. Lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa ovat lain mukaan lastenkodit ja nuorisokodit sekä koulukodit. Lisäksi lastensuojelulaitoksina pidetään muita näihin rinnastettavia yksiköitä, esimerkiksi vastaanottokoteja. Lastensuojelulaitoksia ylläpitävät lähinnä valtio, kunnat tai yksityiset yhteisöt. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

LAPSET

0 – 17-vuotiaat (Lastensuojelulaki, 6§)

LASTENSUOJELUILMOITUS

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa silloin kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Kyseessä on siis henkilön oma arvio tarpeesta selvittää lapsen lastensuojelutarve. Ilmoitus tehdään kunnan sosiaalitoimistoon. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi). Ks. myös muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset.

LASTENSUOJELUN ASIAKKUUDEN ALKAMINEN

Lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun lastensuojeluasian vireille tulon johdosta päätetään tehdä lastensuojelulain 27§:ssä tarkoitettu lastensuojelutarpeen selvitys tai ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi).

LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITYS

Lastensuojelutarpeen selvitys tehdään lastensuojeluasiakkuuden alettua. Siinä selvitetään ja arvioidaan lapsen suojelun ja tuen tarvetta suhteessa vanhempien mahdollisuuksiin vastata niihin. Selvityksen teosta vastaa sosiaalityöntekijä. Selvitys tehdään yhteistyössä lapsen ja hänen vanhempiensa, sekä mahdollisesti muiden lapselle läheisten ihmisten kanssa. Selvitys ei ole tekninen toimenpide, vaan luottamuksellisen asiakassuhteen luomista. Se on asiakkaiden kuuntelemista ja heidän osallistamistaan arvioimaan lapsen että omaa tilannettaan. Selvityksestä tehdään yhteenveto, jonka perusteella lastensuojeluasiakkuus päättyy tai asiakkuus jatkuu. Jos asiakkuus päättyy, lapsi tai nuori tai perhe ohjataan muiden palveluiden tuen piiriin, jos he ovat sen tarpeessa. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

LÄHEISVERKOSTOON SIOITTAMINEN

Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää myös sijoittamalla lapsi sukulaisten luo. Sukulaisilla ei ole kuitenkaan erityistä oikeutta saada lasta luokseen asumaan vaan sijoituspaikan valinnan lähtökohtana on lapsen tarve. Lapsi sijoitetaan paikkaan, joka kokonaisharkinnan kautta parhaiten vastaa hänen tarpeeseensa. Ennen päätöstä sijoittamispaikasta on lapsen läheisverkosto kartoitettava. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

NUORET

18- 20-vuotiaat (Lastensuojelulaki, 6§)

OSTOPALVELU

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain 4 §:n mukaan kunta voi täyttää lakiin perustuvan järjestämisvastuunsa esim. hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta. (Lähde: www.kunnat.net)

PERHEHOITO

Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa eli sijaisperheessä. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

PERHEKUNTOUTUS

Perhekuntoutuksella tarkoitetaan koko perheen sijoitusta laitossijaintiin. Sijoituksen on tarkoitus olla kuntouttava. Perhekuntoutus työmuotona soveltuu hyvin osaksi lastensuojelun avohuollon työskentelyä sekä huostaanoton lakkautustyöskentelyä. Sen on käytännössä todettu olevan tehokas apu myös tilanteissa, joissa on olemassa kodinulkopuolisen sijoituksen riski, mutta perhe on motivoitunut perhekuntoutukseen ja perhekuntoutusta on oikea-aikaisesti mahdollista perheelle tarjota. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

PYYNTÖ LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI

Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa tehtynä pyyntönä lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Pyyntö on lastensuojeluilmoituksen tavoin tehtävä viipymättä ja sitä tehtäessä on aina annettava tiedoksi pyynnön tekemiseen johtaneet syyt. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

SIJASHUOLTO

Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan huostaan otetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitettua väliaikaismääräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Poikkeuksellisesti huostaanotettu lapsi voidaan sijoittaa myös kotiin. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS

Sosiaalipäivystys vastaa kiireelliseen avuntarpeeseen kaikkina vuorokauden aikoina ja viikonpäivinä. Sosiaalipäivystys perustuu perustuslain säädökseen välttämättömästä toimeentulosta ja huolenpidosta, Se edellyttää, että kunnissa on valmius vastata kiireellisen avun tarpeeseen. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi; www.stm.fi)

TURVAKODIT

Turvakoti on tarkoitettu perhe- tai lähisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille, jotka tarvitsevat tukea väkivaltaasta selviämiseen sekä väliaikaisen asuinpaikan. Turvakotien tavoitteena on väkivaltakierteen katkaiseminen, sen seurausten hoitaminen ja väkivallan ennaltaehkäiseminen. Turvakodit tarjoavat kriisiapua ja välittömän suojan sekä mahdollisuuksien mukaan pitkäjänteistä tukea perheväkivaltaa kokeneille. (Lähde: Ensi- ja turvakotien liitto, www.ensijaturvakotienliitto.fi)

TURVATALOT

Turvatalot tarjoavat apua 13-19-vuotiaille nuorille ja heidän perheilleen. Nuori voi tarvittaessa myös yöpyä tilapäisesti turvatalolla. Turvatalojen toiminnasta vastaa suomen punainen risti. (Lähde. www.redcross.fi)

VASTUUSOSIAALITYÖNTEKIJÄ

Lastensuojelulain 13 §:n mukaan lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä). Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, www.sosiaaliportti.fi)

Liite 3 Lastensuojelun tietoja 2011

3A Lastensuojelun asiakkaat ja henkilöstö vuonna 2011

Lastensuojelun asiakkaat (lkm)	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU	
	0-17 v.	0-20 v.	0-17 v.	0-20 v.	0-17 v.	0-20 v.	0-17 v.	0-20 v.	0-17 v.	0-20 v.	0-17 v.	0-20 v.
Lastensuojelun asiakkaat yhteensä	9 216	10 564	3 930	4 223	4 816	5 069	2 781	3 073	3 360	3 699	2 803	3 045
joista avohuollon palveluja saaneet lapset	7 813	8 216	3 582	3 883	4 678	4 710	2 494	2 855	2 724	2 817	2 780	3 225
joista sijoitettuna olleet lapset	1 995	2 312	678	776	698	715	0	0	614	646	479	528
joista jälkihuollossa olleet lapset	56	997	8	273	51	241	0	0	22	236	29	150
Lastensuojelun asiakkaiden osuus (%) samanikäisestä väestöstä	9,4	8,9	6,7	6,2	10,9	9,7	9,9	8,7	9,5	8,3	9,6	8,4

Henkilöstö	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Johtavat sosiaalityöntekijät yhteensä (lkm)	37	12	12	9	5	4	79
joista avohuollossa	26	9	9	7	3	3	57
joista sijaishuollossa	9	2	2	1	2	1	17
joista jälkihuollossa (jos erikseen)	2	1	1	1	0	0	5
Vastuusosiaalityöntekijät yhteensä (lkm)	178	61	69	33	55	46	442
joista avohuollossa	130	45	49	22	45	37	328
joista sijaishuollossa	41	11	19	9	10	9	99
joista jälkihuollossa (jos erikseen)	7	5	1	2	0	0	15
Sosiaaliohjaajat ja perhetyöntekijät (lkm)	151	44	78	43	65	18	399
joista avohuollossa	126	36	64	34	39	15	314
joista sijaishuollossa	11	4	6	5	24	3	53
joista jälkihuollossa (jos erikseen)	14	4	8	4	2	0	32
Kunnallisen laitoshuollon henkilöstö	604	108	117	144	130	44	1 147
Erytishenkilöstö	27	8	12	7	11	5	70
Muu henkilöstö	577	100	105	137	119	39	1 077
<i>0 - 17-vuotiaat asiakkaat/avo- ja sijaishuollon vastuusosiaalityöntekijät</i>	53,9	70,8	70,8	89,7	61,1	60,9	63,1
<i>18 - 20-vuotiaat asiakkaat/kaikki jälkihuollon työntekijät</i>	58,6	29,3	25,3	41,7	169,5	0,0	53,2

3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2011

Lastensuojelun kokonaiskustannukset (€)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kokonaiskustannukset yhteensä (€)	122 864 786	44 412 575	40 598 732	35 427 358	37 361 931	19 299 367	299 964 750
(€/lastensuojelun asiakkaana ollut 0-17 -vuotias)	13 331,7	11 300,9	8 430,0	12 739,1	11 119,6	6 885,3	11 148,6
Kokonaiskustannukset (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
joista avohuollon kustannukset (%)	20,6	19,0	21,4	15,0	25,4	32,2	21,2
joista sijaishuollon kustannukset (%)	79,4	81,0	78,6	85,0	74,6	67,8	78,8

Avohuollon kustannukset (€)	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO				
	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ		
Avohuollon kustannukset yhteensä (€)	24 202 158	1 160 639	25 362 797	6 858 243	1 586 030	8 444 273	7 532 686	1 171 497	8 704 183	4 594 946	706 502	5 301 448	7 752 327	1 755 828	9 508 155	5 388 705	822 955	6 211 660	56 329 066	7 203 451	63 532 517		
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	11 122 856	0	11 122 856	3 284 466	0	3 284 466	2 903 220	0	2 903 220	1 501 055	0	1 501 055	2 333 679	0	2 333 679	3 469 371	0	3 469 371	24 614 647	0	24 614 647		
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	1 968 043	160 410	2 128 453	379 972	155	380 127	533 853	411 392	945 245	487 184	55 196	542 380	597 706	461 013	1 058 719	29 400	160 956	190 356	3 996 157	1 249 122	5 245 279		
Avohuollon tukitoimet	9 537 448	1 000 229	10 537 677	2 267 921	1 585 875	3 853 796	3 090 359	721 085	3 811 444	1 328 089	651 306	1 979 395	4 114 159	1 294 815	5 408 974	111 047	662 000	773 047	20 449 023	5 915 309	26 364 333		
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)	625 433	0	625 433	267 525	0	267 525	336 113	39 020	375 133	564 935	0	564 935	0	0	0	1 335 449	0	1 335 449	3 469 455	39 020	3 504 475		
Sosiaali- ja kriisipäivystys	948 379	0	948 379	318 359	0	318 359	669 141	0	669 141	713 683	0	713 683	706 783	0	706 783	443 438	0	443 438	3 799 783	0	3 799 783		
Kustannukset (€/avohuollon palveluja vuoden aikana saaneet 0-17 -vuotiaat)			2 357,4			2 357,4			2 357,4			2 357,4			2 357,4			2 357,4			2 357,4		2 361,3

Sijaishuollon kustannukset	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ	OMA	OSTO	YHTEENSÄ
Laitoshoito	39 168 448	31 418 426	70 586 874	7 769 176	19 601 348	27 370 524	6 687 343	17 928 299	24 615 642	12 152 998	13 210 975	25 363 973	6 301 502	10 691 202	16 992 704	2 999 939	3 875 131	6 875 070	75 079 406	96 725 382	171 804 788
Hoitolaitosten kustannukset (€)	39 168 448	31 418 426	70 586 874	7 769 176	19 601 348	27 370 524	6 687 343	17 928 299	24 615 642	12 152 998	13 210 975	25 363 973	6 301 502	10 691 202	16 992 704	2 999 939	3 875 131	6 875 070	75 079 406	96 725 382	171 804 788
Sijaishuollon aikainen sosiaalityö (€)	1 041 963	0	1 041 963	400 092	0	400 092	554 991	0	554 991	0	0	53 132	672 976	0	672 976	57 960	0	57 960	2 727 982	0	2 727 982
€/hoitovuorokausi	273,5	227,7	251,0	318,0	288,3	296,2	267,2	242,5	248,7	268,0	252,7	259,8	314,3	213,9	242,7	246,5	239,1	242,2	277,8	242,7	256,9
€/hoitolaitosiin sijoitetut vuoden aikana	46 573,7	49 634,2	53 313,3	34 225,4	51 718,6	0,0	24 767,9	54 328,2	46 886,9	0,0	65 726,2	0,0	31 665,8	54 826,7	43 128,7	15 706,5	42 121,0	27 174,2	43 448,7	52 855,4	48 286,9
€/sijoitetut 31.12.2011	101 210,5	88 502,6	95 130,6	104 988,9	93 786,4	0,0	106 148,3	95 873,3	98 462,6	0,0	96 430,5	0,0	94 052,3	80 994,0	85 390,5	107 140,7	69 198,8	81 846,1	121 291,4	66 477,9	82 837,4
Ammatilliset perhekodit	0	4 681 814	4 681 814	0	4 345 510	4 345 510	0	2 037 473	2 037 473	0	1 495 707	1 495 707	2 146 520	2 146 520	0	250 476	250 476	0	14 957 500	14 957 500	
Ammatillisten perhekotien kustannukset (€)	0	4 681 814	4 681 814	0	4 345 510	4 345 510	0	2 037 473	2 037 473	0	1 495 707	1 495 707	2 146 520	2 146 520	0	250 476	250 476	0	14 957 500	14 957 500	
€/hoitovuorokausi	0,0	171,8	171,8	0,0	162,9	162,9	0,0	155,2	155,2	0,0	218,5	218,5	0,0	225,1	225,1	0,0	172	0,0	0,0	176,1	176,1
€/perhekoteihin sijoitetut vuoden aikana	0,0	57 095,3	57 095,3	0,0	48 826,0	48 826,0	0,0	37 045,0	37 045,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69 242,6	69 242,6	0,0	35 782	0,0	0,0	56 657,2	56 657,2
€/sijoitetut 31.12.2011	0,0	13 188,2	6 309,7	0,0	20 791,9	0,0	0,0	10 895,6	8 149,9	0,0	10 917,6	0,0	0,0	16 261,5	10 786,5	0,0	4 473	0,0	0,0	46 742,2	46 742,2

Sijaisperhehoito	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Sijaisperhehoitoinnin kustannukset (€)	21 191 338	3 852 176	4 686 443	3 266 230	8 041 576	5 904 201	46 941 964
€/hoitovuorokausi	73,0	63,3	75,6	62,7	81,2	64,0	71,5
€/perheisiin sijoitetut vuoden aikana	18 786,6	18 609,5	17 552,2	19 795,3	22 214,3	18 222,8	191 366,6
€/pitkäaikaiseen perhehoitoon sijoitetut	26 324,6	21 763,7	24 927,9	21 209,3	29 564,6	22 196,2	252 105,5
€/lyhytaikaiseen perhehoitoon sijoitetut	46 780,0	128 405,9	57 151,7	296 930,0	89 350,8	101 796,6	648 370,0

Lastensuojelun sijoitusten kustannukset (yhteensä)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Sijoitusten kustannukset yhteensä (€)	97 501 989	35 968 302	31 894 549	30 125 910	27 853 776	13 087 707	236 432 233
joista kunnan oma toiminta (€)	40 210 411	8 169 268	7 242 334	12 152 998	6 974 478	3 057 899	77 807 388
joista perhehoito (€)	21 191 338	3 852 176	4 686 443	3 266 230	8 041 576	5 904 201	46 941 964
joista ostopalvelutoiminta (€)	36 100 240	23 946 858	19 965 772	14 706 682	12 837 722	4 125 607	111 682 881
Sijoitusten kustannukset yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
joista kunnan oma toiminta (%)	41,2	22,7	22,7	40,3	25,0	23,4	32,9
joista perhehoito (%)	21,7	10,7	14,7	10,8	28,9	45,1	19,9
joista ostopalvelutoiminta (%)	37,0	66,6	62,6	48,8	46,1	31,5	47,2
€/vuoden aikana sijoitettuna ollut 0-17 -vuotias	48 873,2	53 050,6	45 694,2	53 132,1	45 364,5	27 323,0	46 995,1
€/vuoden aikana sijoitettuna ollut 0-20 -vuotias	42 172,1	46 350,9	44 607,8	46 134,6	43 117,3	24 787,3	13 820,1
€/31.12.2011 sijoitettuna ollut 0-17 -vuotias	63 026,5	65 042,1	72 818,6	71 051,7	60 816,1	39 067,8	62 964,6
€/31.12.2011 sijoitettuna ollut 0-20 -vuotias	58 559,8	60 860,1	71 193,2	66 798,0	55 819,2	36 660,2	58 946,0

3C/1 Lastensuojeluilmoitukset 2011

Lastensuojelun ilmoitukset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Vuoden aikana tulleet ilmoitukset yhteensä	12 440	4 294	7 120	5 866	2 692	2 923	35 335
01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve	2 159	697	842	524	680	402	5 304
02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet	5 628	1 165	3 275	2 953	1 363	1 271	15 655
03 Lapsen oma käyttäytyminen	4 653	2 432	3 003	2 389	649	1 250	14 376

Ilmoitukset tekijän mukaan	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki ilmoitukset yhteensä	12 440	4 216	7 120	5 866	2 618	2 925	35 185
Yksityisten tekemät ilmoitukset yhteensä	2 984	1 022	1 474	1 658	692	837	8 667
Viranomaiset yhteensä	9 127	3 181	5 621	4 094	1 672	2 088	25 783
Sosiaalipalvelut	1 409	465	1 028	902	0	289	4 093
Päivähoito	223	78	122	84	74	42	623
Terveyspalvelut	1 515	986	706	741	437	337	4 722
josta äitiys- ja lastenneuvola	82	59	0	44	0	0	185
Poliisi	3 728	759	2 243	1 315	442	978	9 465
Koulu	1 129	455	754	534	308	208	3 388
Muu viranomainen	1 123	516	890	602	485	234	3 850
Tuntematon	329	13	25	114	254	0	735

Ilmoituksen kohteena olleet lapset ilmoituksen tekijän mukaan	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki ilmoituksen kohteena olleet lapset yhteensä	7 198	0	..	0	1 768	1 971	10 937
Yksityisten tekemien ilmoitusten kohteena olleet lapset	2 079	787	..	0	0	647	3 513
Viranomaisten tekemien ilmoitusten kohteena olleet lapset	5 925	0	..	0	0	1 553	7 478
Sosiaalipalvelut	1 142	393	570	0	304	2 409
Päivähoito	194	72	68	68	36	438
Terveyspalvelut	1 335	784	583	378	309	3 389
josta äitiys- ja lastenneuvola	77	56	0	0	0	0	133
Poliisi	2 710	645	974	382	782	5 493
Koulu	875	348	347	259	178	2 007
Muu viranomainen	1 017	473	453	412	213	2 568
Tuntematon	315	13	114	216	0	658

Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset (THL)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki yhteensä (lkm)	6 904	2 639	4 006	2 843	1 768	2 027	20 187
0-2 -vuotiaat	853	306	429	339	275	305	2 507
3-6 -vuotiaat	1 230	469	648	473	379	295	3 494
7-12 -vuotiaat	1 943	708	1 162	682	481	542	5 518
13-15 -vuotiaat	1 533	580	990	588	368	555	4 614
16-17 -vuotiaat	1 345	576	777	761	265	330	4 054
Kaikki yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2 -vuotiaat	12,4	11,6	10,7	11,9	15,6	15,0	12,4
3-6 -vuotiaat	17,8	17,8	16,2	16,6	21,4	14,6	17,3
7-12 -vuotiaat	28,1	26,8	29,0	24,0	27,2	26,7	27,3
13-15 -vuotiaat	22,2	22,0	24,7	20,7	20,8	27,4	22,9
16-17 -vuotiaat	19,5	21,8	19,4	26,8	15,0	16,3	20,1

Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Pyynnöt lastensuojelutarpeen selvittämiseksi	111	106	142	16	96	45	516
Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi	37	55	29	71	161	122	475
Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve	242	28	96	24	135	0	525
Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset	143	51	50	72	57	40	413

Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset: ilmoitusten kohteena olleet lapset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Pyynnöt lastensuojelutarpeen selvittämiseksi	111	106	0	16	95	45	373
Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi	37	54	0	68	155	120	434
Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve	233	28	0	24	133	0	418

3C/2 Lastensuojelutarpeen selvitykset ja lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat 2011

Vuoden aikana valmiiksi tehdyt lastensuojelutarpeen selvitykset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki yhteensä	2 900	1 609	1 265	1 297	1 352	966	9 389
0-17 -vuotiaat yhteensä	2 722	1 609	1 220	1 245	1 308	930	9 034
0-2 -vuotiaat	407	188	183	207	246	162	1 393
3-6 -vuotiaat	601	274	261	266	260	189	1 851
7-12 -vuotiaat	811	441	385	333	363	271	2 604
13-15 -vuotiaat	504	325	232	228	255	178	1 722
16-17 -vuotiaat	399	381	159	211	184	130	1 464
Yli 17-vuotiaat	178	0	45	52	44	36	355
<i>Vuoden aikana tehtyjen 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden lastensuojelutarpeen selvitysten osuus (%) kaikista uusista 0 - 17-vuotiaista avohuollon asiakkaista</i>	<i>74,2</i>	<i>83,8</i>	<i>74,4</i>	<i>91,4</i>	<i>88,3</i>	<i>90,9</i>	<i>80,7</i>

Vuoden 2011 aikana laadittujen uusien ja tarkastettujen asiakassuunnitelmien lukumäärä ¹	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki yhteensä	1732	-	1141	1071	785	1708	6 437
Avo	-	861	626	1409	-	-	2 896
sijais	-	266	375	453	-	-	1 094
jälki	433	188	140	234	-	-	995
<i>Avohuollon asiakassuunnitelmat/avohuollon 0 - 17-vuotiaat asiakkaat</i>	<i>0,21</i>	<i>0,00</i>	<i>0,24</i>	<i>0,43</i>	<i>0,24</i>	<i>0,61</i>	<i>0,26</i>

¹ Asiakassuunnitelmat on laskettu kaikissa kunnissa yhteen lapsen mukaan henkilötunnus kertaalleen. Espoolta tieto puuttuu. Avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakassuunnitelmia kaikki kunnat eivät pysty erittelemään. Espoolla ja Vantaalla erittely on tehty lapsen henkilötunnuksen mukaan henkilötunnus kertaalleen, Turussa ovat mukana kaikki tehdyt asiakassuunnitelmat.

3D Avohuollon asiakkaat 2011

Vuoden aikana alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0 - 17-vuotiaat yhteensä yhteensä	3 668	1 920	1 698	1 383	1 499	1 023	11 191
Kaikki yhteensä	3 729	1 920	1 701	1 419	1 532	1 042	11 624
joista "asiakkuus päätty selvitykseen"	1 586	752	668	892	296	604	4 798
joista "asiakkuus jatkuu"	1 158	519	717	449	1 164	381	4 388
joista "selvitys kesken 31.12.2011"	985	649	316	416	72	0	2 438
<i>Selvitykseen päätyneiden osuus (%) kaikista</i>	42,5	39,2	39,3	62,9	19,3	58,0	41,3
<i>Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) kaikista avohuollon 0 - 17-vuotiaista asiakkaista</i>	43,7	53,6	35,9	55,5	45,9	36,8	44,5
Vuoden aikana alkaneet asiakkuudet ikäryhmittäin yhteensä	3 729	1 920	1 701	1 419	1 532	1 042	11 343
0-2 -vuotiaat	663	281	266	245	301	193	1 949
3-6 -vuotiaat	760	366	340	300	318	193	2 277
7-12 -vuotiaat	1 054	505	518	379	393	287	3 136
13-15 -vuotiaat	730	404	345	254	292	207	2 232
16-17 -vuotiaat	461	364	229	205	195	143	1 597
18-20 -vuotiaat	61	0	3	36	33	19	152
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki 0-20 -vuotiaat yhteensä	9 753	3 883	5 002	2 855	3 615	3 225	28 333
Kaikki 0-17 -vuotiaat yhteensä	8 387	3 582	4 729	2 494	3 266	2 780	25 238
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret (ilman jälkihuoltoa)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-20 -vuotiaat yhteensä	8 756	3 600	4 710	2 605	3 427	3 025	26 123
0-17 -vuotiaat yhteensä	8 331	3 572	4 678	2 476	3 244	2 747	25 048
0-2 -vuotiaat	1 003	386	483	347	447	341	3 007
3-6 -vuotiaat	1 684	664	831	529	721	574	5 003
7-12 -vuotiaat	2 650	1 087	1 423	741	1 019	885	7 805
13-15 -vuotiaat	1 715	706	1 088	476	624	553	5 162
16-17 -vuotiaat	1 279	729	853	383	433	394	4 071
18-20 -vuotiaat	425	28	32	129	183	278	1 075
Vuoden aikana jälkihuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-20 -vuotiaat yhteensä	997	283	292	250	188	200	2 210
0-17 -vuotiaat yhteensä	56	10	51	18	22	33	190
0-2 -vuotiaat	0	0	0	1	0	0	1
3-6 -vuotiaat	1	0	1	3	1	2	8
7-12 -vuotiaat	7	2	7	1	9	9	35
13-15 -vuotiaat	4	3	6	3	5	9	30
16-17 -vuotiaat	44	5	37	10	7	13	116
18-20 -vuotiaat	941	273	241	232	166	167	2 020
Yli 21-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0
Vuoden aikana poistuneet ja lakkautetut avohuollon asiakkuudet	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-20 -vuotiaat yhteensä	3 612	1 509	1 227	1 556	1 219	1 056	10 179
0-17 -vuotiaat yhteensä	3 119	1 441	1 148	1 394	1 049	883	9 034
0-2 -vuotiaat	416	153	160	199	141	120	1 189
3-6 -vuotiaat	682	249	248	308	246	181	1 914
7-12 -vuotiaat	977	357	350	381	304	275	2 644
13-15 -vuotiaat	563	262	225	263	183	159	1 655
16-17 -vuotiaat	481	420	165	243	175	148	1 632
18-20 -vuotiaat	493	68	79	162	170	173	1 145
Yli 21-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0

3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2011

Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-20 -vuotiaat yhteensä	2 312	776	715	653	646	528	5 630
0-17 -vuotiaat yhteensä	1 995	678	698	567	614	479	5 031
0-2 -vuotiaat	148	55	54	64	67	52	440
3-6 -vuotiaat	247	88	86	88	94	79	682
7-12 -vuotiaat	565	200	208	136	175	120	1 404
13-15 -vuotiaat	549	179	192	140	145	135	1 340
16-17 -vuotiaat	486	156	158	139	133	93	1 165
18-20 -vuotiaat	317	98	17	86	32	49	599
Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-20 -vuotiaat yhteensä	799	260	349	233	320	0	1 961
0-17 -vuotiaat yhteensä	777	247	339	228	320	0	1 911
0-2 -vuotiaat	133	35	50	45	44	0	307
3-6 -vuotiaat	102	40	55	44	51	0	292
7-12 -vuotiaat	169	62	89	37	78	0	435
13-15 -vuotiaat	215	68	85	64	77	0	509
16-17 -vuotiaat	158	42	60	38	70	0	368
18-20 -vuotiaat	22	13	10	5	0	0	50
Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut sijoitusmuodot	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avohuollon tukitoimena sijoitetut							
0-17 -vuotiaat yhteensä	442	102	125	65	61	0	795
0-2 -vuotiaat	114	23	25	17	17	0	196
3-6 -vuotiaat	64	14	26	16	15	0	135
7-12 -vuotiaat	103	28	44	10	11	0	196
13-15 -vuotiaat	103	22	25	15	9	0	174
16-17 -vuotiaat	58	15	5	7	9	0	94
18-20 -vuotiaat	8	0	4	1	0	0	13
Kiireellisesti sijoitetut							
0-17 -vuotiaat yhteensä	461	177	248	132	188	0	1 206
0-2 -vuotiaat	53	13	31	27	22	0	146
3-6 -vuotiaat	56	23	39	20	23	0	161
7-12 -vuotiaat	91	36	54	20	40	0	241
13-15 -vuotiaat	157	57	62	41	53	0	370
16-17 -vuotiaat	104	48	62	24	50	0	288
18-20 -vuotiaat	14	0	0	0	0	0	14
Huostaanotetut							
0-17 -vuotiaat yhteensä	217	102	108	83	71	0	581
0-2 -vuotiaat	15	11	8	15	5	0	54
3-6 -vuotiaat	19	9	11	13	13	0	65
7-12 -vuotiaat	42	23	19	14	27	0	125
13-15 -vuotiaat	69	33	36	22	15	0	175
16-17 -vuotiaat	72	26	34	19	11	0	162
18-20 -vuotiaat	5	0	0	1	0	0	6
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 31.12.2011	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Sijoitettujen 0-17 -vuotiaiden lukumäärä	1 547	553	438	424	458	335	3 755
Sijoitettujen 0-20 -vuotiaiden lukumäärä	1 665	591	448	451	499	357	4 011
Sijoituspäätökset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki sijoituspäätökset yhteensä	1 425	402	559	426	355	665	3 832
Avohuollon tukitoimena sijoitetut	648	116	183	161	62	435	1 605
Kiireellisesti sijoitetut (lkm)	554	184	268	181	222	179	1 588
Huostaanotetut (lkm)	223	102	108	84	71	51	639
Suostumukseen perustuvat huostaanotot	198	75	70	51	45	27	466
Hallinto-oikeuden päättämät huostaanotot	25	27	38	33	26	24	173
Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset	4	1	0	1	5	0	11
<i>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Avohuollon tukitoimena sijoitetut</i>	<i>45,5</i>	<i>28,9</i>	<i>32,7</i>	<i>37,8</i>	<i>17,5</i>	<i>65,4</i>	<i>41,9</i>
<i>Kiireellisesti sijoitetut</i>	<i>38,9</i>	<i>45,8</i>	<i>47,9</i>	<i>42,5</i>	<i>62,5</i>	<i>26,9</i>	<i>41,4</i>
<i>Huostaanotetut</i>	<i>15,6</i>	<i>25,4</i>	<i>19,3</i>	<i>19,7</i>	<i>20,0</i>	<i>7,7</i>	<i>16,7</i>

3F Sijoitusten hoitomuodot 2011

Sijoitusten hoitomuodot (0 - 17-vuotiaat)	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
Laitoshoito	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.
Laitoksiin sijoitetut vuonna 2011	841	633	1 324	227	379	0	270	330	525	0	201	0	199	195	394	191	92	253	1 728	1 830	3 558
Laitoksiin sijoitetut 31.12.2011	387	355	742	74	209	0	63	187	250	0	137	0	67	132	199	28	56	84	619	1 455	2 074
Laitosten hoitovuorokaudet	143 198	137 984	281 182	24 429	67 980	92 409	25 026	73 933	98 959	45 343	52 284	97 627	20 049	49 973	70 022	12 171	16 210	28 381	270 216	398 573	668 789
<i>Hoitovuorokaudet/laitoksiin sijoitetut</i>	170,3	218,0	212,4	107,6	179,4	0,0	92,7	224,0	188,5	0,0	260,1	0,0	100,7	256,3	177,7	63,7	176,2	112,2	156,4	217,8	188,0
Kunnallisten lastensuojelulaitosten paikat	408	450	858	0	0	0	63	0	63	130	0	130	49	0	49	28	0	28	678	629	1 307
joista vastaanottoaikoja	104	17	121	0	0	0	31	0	31	38	0	38	25	0	25	28	0	28	226	17	243
vastaanottoaikojen osuus laitospaikoista (%)	25,5	3,8	14,1	0,0	0,0	0,0	49,2	0,0	49,2	29,2	0,0	29,2	51,0	0,0	51,0	100,0	0,0	100,0	33,3	2,7	18,6
Lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautisten kunnallisten hoitopaikkojen lkm			0			0			4			2			10			0			16
Ammatilliset perhekodit	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.
Perhekoteihin sijoitetut vuonna 2011	0	82	82	0	89	89	0	55	55	0	0	0		31	31	0	7	7	0	264	264
Perhekoteihin sijoitetut 31.12.2011	0	75	75	0	68	68	0	36	36	0	20	0		29	29	0	3	3	0	320	320
Perhekotien hoitovuorokaudet	0	27 244	27 244	0	26 681	26 681	0	13 126	13 126	0	6 846	6 846		9 534	9 534	0	1 459	1 459	0	84 958	84 958
<i>Hoitovuorokaudet/perhekoteihin sijoitetut</i>	0,0	332,2	332,2	0,0	299,8	299,8	0,0	238,7	238,7	0,0	0,0	0,0		0,0	307,5	0,0	208,4	208,4	0,0	321,8	321,8
Perhehoito (sijaisperheet)			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.
Sijaisperhehoidon asiakkaat vuonna 2011			1 128			207			267			165			362			324			2 453
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat			805			177			188			154			272			266			1 862
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat			453			30			82			11			90			58			724
<i>Lyhytaikaisessa hoidossa olleiden osuus (%) sijaisperheasiakkaista</i>			40,2			14,5			30,7			6,7			24,9			17,9			29,5
Sijaisperhehoidon asiakkaat 31.12.2011			785			0			166			149			271			214			1 585
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat			725			161			166			146			246			198			1 642
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat			60			5			0			3			25			16			109
Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet vuonna 2011			290 199			60 824			62 009			52 116			98 991			92 292			656 431
Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet			264 482			58 101			58 862			50 806			90 424			86 737			609 412
Lyhytaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet			25 717			2 723			3 147			1 310			8 567			5 555			47 019
<i>Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin sijoitetut</i>			257,3			293,8			232,2			315,9			273,5			284,9			267,6
<i>Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin pitkäaikaisesti sijoitetut</i>			328,5			328,3			313,1			329,9			332,4			326,1			327,3
<i>Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin lyhytaikaisesti sijoitetut</i>			56,8			90,8			38,4			119,1			95,2			95,8			64,9
Läheisverkostoon sijoitettujen lasten määrä			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.
Läheisverkostoon tai sukulaisten luo sijoitettujen lasten lkm			56			29			47			13			44			44			233
Vankilaan sijoitetut			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.			YHT.
Vankilaan sijoitettujen lasten lkm			5			0			0			0			1			0			6
Ympäri vuorokautinen laitospaikkainen perhekuntoutus	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.
Perheet vuoden 2011 aikana	34	20	54	10	10	20	17	..	17	8	16	24	64	..	64	20	7	27	153	53	206
Lapset vuoden 2011 aikana	55	31	86	10	10	20	78	..	78	10	17	27	68	..	68	34	80	114	255	148	403
Lasten vuorokaudet vuoden 2011 aikana	3 584	4 655	8 239	1 796	3 228	5 024	4 064	..	4 064	647	1 868	2 515	6 747	..	6 747	3 252	3 521	6 773	20 090	13 282	33 372
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet (yhteenveto)	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.	OMA	OSTO	YHT.
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä (lkm)			598 625			179 914			174 094			156 589			178 547			122 132			1 409 901
<i>Laitoshoito (%)</i>	23,9	23,1	47,0	13,6	37,8	51,4	14,4	42,5	56,8	29,0	33,4	62,3	11,2	28,0	39,2	10,0	13,3	23,2	19,2	28,3	47,4
<i>Ammatilliset perhekodit (%)</i>			4,6			14,8			7,5			4,4			5,3			1,2			6,0
<i>Perhehoito (%)</i>			48,5			33,8			35,6			33,3			55,4			75,6			46,6
<i>Hoitovuorokaudet/vuoden aikana sijoitettuna olleet 0-17 -vuotiaat</i>			300,1			265,4			249,4			276,2			290,8			255,0			396,3

Liite 4: Lastensuojelun aikasarjoja 2008 – 2011

4A Lastensuojelun asiakkaat 2008 – 2011

	Vuosi	HELSINKI Muutos (%) ed. vuoteen	ESPOO Muutos (%) ed. vuoteen	VANTAA Muutos (%) ed. vuoteen	TURKU Muutos (%) ed. vuoteen	TAMPERE Muutos (%) ed. vuoteen	OULU Muutos (%) ed. vuoteen	KUUSIKKO Muutos (%) ed. vuoteen
Lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (sisältäen avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon, henkilötunnus kertaalleen)								
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0 - 17-vuotiaat)	2008	7 097	2 973	3 898	2 205	2 801	2 348	21 322
	2009	7 848 10,6	3 184 7,1	4 791 22,9	2 357 6,9	2 854 1,9	2 505 6,7	23 539 10,4
	2010	8 690 10,7	3 461 8,7	4 863 1,5	2 648 12,3	3 219 12,8	2 544 1,6	25 425 8,0
	2011	9 216 6,1	3 930 13,6	4 816 -1,0	2 781 5,0	3 360 4,4	2 803 10,2	26 906 5,8
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	7,4	5,2	8,9	7,8	7,9	8,3	7,4
	2009	8,1	5,5	10,9	8,4	8,1	8,8	8,1
	2010	9,0	6,0	11,0	9,4	9,1	8,8	8,7
	2011	9,4	6,7	10,9	9,9	9,5	9,6	9,2
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret (0 - 20-vuotiaat)	2008	8 232	3 555	4 389	2 420	2 913	2 578	24 087
	2009	8 961 8,9	3 457 -2,8	5 010 14,1	2 659 9,9	3 016 3,5	2 756 6,9	25 859 7,4
	2010	10 022 11,8	3 768 9,0	5 141 2,6	2 979 12,0	3 333 10,5	2 824 2,5	28 067 8,5
	2011	10 564 5,4	4 223 12,1	5 069 -1,4	3 073 3,2	3 699 11,0	3 045 7,8	29 673 5,7
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten ja nuorten (0 - 20-vuotiaat) osuus (%)	2008	7,0	5,4	8,5	6,8	6,6	7,4	6,9
	2009	7,6	5,2	9,7	7,5	6,8	7,8	7,4
	2010	8,5	5,6	9,9	8,4	7,5	7,9	7,9
	2011	8,9	6,2	9,7	8,7	8,3	8,4	8,3
Avohuollon tietoja								
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset (0 - 17-vuotiaat)	2008	6 370 0,0	2 606 0,0	3 508 0,0	1 907 0,0	2 663 0,0	2 109 0,0	19 163 0,0
	2009	6 978 9,5	2 851 9,4	4 450 26,9	2 015 5,7	2 739 2,9	2 275 7,9	21 308 11,2
	2010	7 987 14,5	3 081 8,1	4 721 6,1	2 471 22,6	2 950 7,7	2 743 20,6	23 953 12,4
	2011	8 331 4,3	3 572 15,9	4 678 -0,9	2 476 0,2	3 244 10,0	2 747 0,1	25 048 4,6
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	6,6	4,6	8,0	6,8	7,5	7,5	6,6
	2009	7,2	5,0	10,1	7,2	7,7	8,0	7,3
	2010	8,2	5,3	10,7	8,8	8,3	9,5	8,2
	2011	8,5	6,1	10,6	8,8	9,1	9,4	8,5
Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet (0 - 17-vuotiaat)	2008	1 636 .	1 191 .	2 143 .	608 .	1 083 .	..	6 661 .
	2009	2 393 46,3	1 339 12,4	2 107 -1,7	1 243 104,4	1 138 5,1	997 0,0	9 217 38,4
	2010	2 983 24,7	1 390 3,8	2 029 -3,7	1 251 0,6	1 367 20,1	856 -14,1	9 876 7,1
	2011	3 668 23,0	1 920 38,1	1 698 -16,3	1 383 10,6	1 499 9,7	1 023 19,5	11 191 13,3
Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon asiakkaista (0 - 17-vuotiaat)	2008	25,7	45,7	61,1	31,9	40,7	..	34,8
	2009	34,3	47,0	47,3	61,7	41,5	43,8	43,3
	2010	37,3	45,1	43,0	50,6	46,3	31,2	41,2
	2011	44,0	53,8	36,3	55,9	46,2	37,2	44,7
Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista lastensuojelun asiakkaista (0 - 17-vuotiaat)	2008	23,1	40,1	55,0	27,6	38,7	..	31,2
	2009	30,5	42,1	44,0	52,7	39,9	39,8	39,2
	2010	34,3	40,2	41,7	47,2	42,5	33,6	38,8
	2011	39,8	48,9	35,3	49,7	44,6	36,5	41,6

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%) ed. vuoteen	ESPOO	Muutos (%) ed. vuoteen	VANTAA	Muutos (%) ed. vuoteen	TURKU	Muutos (%) ed. vuoteen	TAMPERE	Muutos (%) ed. vuoteen	OULU	Muutos (%) ed. vuoteen	KUUSIKKO	Muutos (%) ed. vuoteen
Sijaishuollon tietoja															
Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset (0 - 17-vuotiaat)	2008	1 997	0,0	612	0,0	591	0,0	482	0,0	544	0,0	413	0,0	4 639	0,0
	2009	1 927	-3,5	614	0,3	634	7,3	472	-2,1	623	14,5	462	11,9	4 732	2,0
	2010	1 958	1,6	625	1,8	631	-0,5	530	12,3	621	-0,3	485	5,0	4 850	2,5
	2011	1 995	1,9	678	8,5	698	10,6	567	7,0	614	-1,1	479	-1,2	5 031	3,7
Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset ja nuoret (0 - 20-vuotiaat)	2008	2 321	0,0	706	0,0	651	0,0	569	0,0	624	0,0	458	0,0	5 329	0,0
	2009	2 299	-0,9	696	-1,4	664	2,0	552	-3,0	656	5,1	513	12,0	5 380	1,0
	2010	2 304	0,2	716	2,9	652	-1,8	615	11,4	654	-0,3	525	2,3	5 466	1,6
	2011	2 312	0,3	776	8,4	715	9,7	653	6,2	646	-1,2	528	0,6	5 630	3,0
Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	2,1		1,1		1,3		1,7		1,5		1,5		1,6	
	2009	2,0		1,1		1,4		1,7		1,8		1,6		1,6	
	2010	2,0		1,1		1,4		1,9		1,8		1,7		1,7	
	2011	2,0		1,2		1,6		2,0		1,7		1,6		1,7	
Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten ja nuorten (0 - 20-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	2,4		1,2		1,5		2,0		1,8		1,6		1,8	
	2009	2,4		1,2		1,5		2,0		1,9		1,8		1,9	
	2010	2,4		1,2		1,5		2,2		1,8		1,8		1,9	
	2011	2,4		1,3		1,6		2,3		1,8		1,8		1,9	
31.12.2011 sijoitettuna olleet lapset (0 - 17-vuotiaat)	2008	1 650	0,0	461	0,0	433	0,0	402	0,0	411	0,0	323	0,0	3 680	0,0
	2009	1 672	1,3	469	1,7	444	2,5	406	1,0	447	8,8	337	4,3	3 775	2,6
	2010	1 581	-5,4	505	7,7	406	-8,6	403	-0,7	614	37,4	341	1,2	3 850	2,0
	2011	1 547	-2,2	553	9,5	438	7,9	424	5,2	458	-25,4	335	-1,8	3 755	-2,5
31.12.2011 sijoitettuna olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	1,7		0,8		1,0		1,4		1,2		1,1		1,3	
	2009	1,7		0,8		1,0		1,4		1,3		1,2		1,3	
	2010	1,6		0,9		0,9		1,4		1,7		1,2		1,3	
	2011	1,6		0,9		1,0		1,5		1,3		1,1		1,3	
Jälkihuollossa olleet nuoret															
Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet nuoret (18 - 20-vuotiaat)	2008	674	.	228	.	213	.	199	.	161	.	94	.	1 569	0,0
	2009	749	11,1	257	12,7	189	-11,3	242	21,6	172	6,8	106	12,8	1 715	9,3
	2010	803	7,2	238	-7,4	234	23,8	237	-2,1	169	-1,7	134	26,4	1 815	5,8
	2011	941	17,2	273	14,7	241	3,0	232	-2,1	166	-1,8	167	24,6	2 020	11,3
Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet nuoret (18 - 20-vuotiaat)	2008	3,2		2,5		2,8		2,7		1,9		1,5		2,6	
	2009	3,5		2,8		2,5		3,3		1,9		1,6		2,8	
	2010	3,7		2,4		3,0		3,2		1,9		2,0		2,9	
	2011	4,4		2,7		3,1		3,1		1,8		2,3		3,2	
Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet 0 - 20-vuotiaat	2008	674	.	228	.	213	.	199	.	161	.	94	.	1 569	0,0
	2009	749	11,1	257	12,7	189	-11,3	242	21,6	172	6,8	106	12,8	1 715	9,3
	2010	803	7,2	238	-7,4	234	23,8	237	-2,1	169	-1,7	134	26,4	1 815	5,8
	2011	941	17,2	273	14,7	241	3,0	232	-2,1	166	-1,8	167	24,6	2 020	11,3

4B/1 Sijoitetut lapset 2008 – 2011: sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut

Lasten (0 - 17-vuotiaat) sijoitukset 2008-2011	Vuosi	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	
Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset (0 - 17-vuotiaat)	2008	1 997	0,0	612	0,0	591	0,0	482	0,0	544	0,0	413	0,0	4 639	0,0
	2009	1 927	-3,5	614	0,3	634	7,3	472	-2,1	623	14,5	462	11,9	4 732	2,0
	2010	1 958	1,6	625	1,8	631	-0,5	530	12,3	621	-0,3	485	5,0	4 850	2,5
	2011	1 995	1,9	678	8,5	698	10,6	567	7,0	614	-1,1	479	-1,2	5 031	3,7
Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten (0 - 17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2008	2,08		1,07		1,35		1,71		1,54		1,46		1,61	
	2009	2,00		1,07		1,44		1,68		1,76		1,62		1,63	
	2010	2,02		1,08		1,43		1,89		1,75		1,67		1,66	
	2011	2,05		1,16		1,58		2,02		1,73		1,64		1,72	
Lasten sijoitusten pitkäaikaiset hoitovuorokaudet yhteensä	2008	590 608	1,2	167 773	5,4	159 387	-3,1	148 115	-0,7	152 428	8,5	105 603	2,3	1 323 914	1,8
	2009	595 835	0,9	170 861	1,8	161 772	1,5	151 081	2,0	152 412	0,0	101 549	-3,8	1 333 510	0,7
	2010	582 571	-2,2	178 689	4,6	158 039	-2,3	150 627	-0,3	166 524	9,3	110 283	8,6	1 346 733	1,0
	2011	572 908	-1,7	177 191	-0,8	170 947	8,2	155 279	3,1	169 980	2,1	116 577	5,7	1 362 882	1,2
Lasten sijoitusten ostopalvelujen hoitovuorokaudet yhteensä	2008	197 650	1,2	88 214	5,4	80 766	-3,1	55 026	-0,7	65 336	8,5	19 129	2,3	506 121	1,8
	2009	205 741	4,1	88 425	0,2	79 471	-1,6	55 584	1,0	63 327	-3,1	16 363	-14,5	508 911	0,6
	2010	185 999	-9,6	92 794	4,9	78 828	-0,8	59 223	6,5	63 975	1,0	11 881	-27,4	492 700	-3,2
	2011	165 228	-11,2	94 661	2,0	87 059	10,4	59 130	-0,2	59 507	-7,0	17 669	48,7	483 254	-1,9
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä	2008	608 405	0,9	167 838	5,2	161 235	-3,4	149 892	-0,2	155 250	8,4	106 230	2,0	1 348 850	1,6
	2009	616 918	1,4	171 527	2,2	164 259	1,9	152 425	1,7	158 298	2,0	107 273	1,0	1 370 700	1,6
	2010	607 390	-1,5	180 874	5,4	161 914	-1,4	152 011	-0,3	177 010	11,8	115 249	7,4	1 394 448	1,7
	2011	598 625	-1,4	179 914	-0,5	174 094	7,5	156 589	3,0	178 547	0,9	122 132	6,0	1 409 901	1,1
Laitoksiin sijoitetut lapset															
Laitoksiin sijoitetut lapset vuoden aikana	2008	1 325	0,0	443	0,0	434	0,0	430	0,0	392	0,0	283	0,0	3 307	0,0
	2009	1 328	0,2	388	-12,4	457	5,3	426	-0,9	391	-0,3	269	-4,9	3 259	-1,5
	2010	1 341	1,0	385	-0,8	460	0,7	.	.	419	7,2	235	-12,6	2 840	-12,9
	2011	1 324	-1,3	0	-100,0	525	14,1	0	0,0	394	-6,0	253	7,7	2 496	-12,1
Laitoksiin sijoitetut lapset 31.12.	2008	957	0,0	229	0,0	242	0,0	242	0,0	199	0,0	78	0,0	1 947	0,0
	2009	863	-9,8	228	-0,4	250	3,3	246	1,7	201	1,0	79	1,3	1 867	-4,1
	2010	802	-7,1	254	11,4	0	-100,0	258	4,9	208	3,5	70	-11,4	1 592	-14,7
	2011	742	-7,5	0	-100,0	250	0,0	0	-100,0	199	-4,3	84	20,0	1 275	-19,9
Laitosten hoitovuorokaudet yhteensä	2008	318 886	0,0	82 257	0,0	90 250	0,0	95 143	0,0	75 854	0,0	30 479	0,0	692 869	0,0
	2009	320 960	0,7	85 562	4,0	91 457	1,3	97 081	2,0	72 106	-4,9	27 765	-8,9	694 931	0,3
	2010	299 899	-6,6	91 571	7,0	88 725	-3,0	97 781	0,7	75 079	4,1	21 348	-23,1	674 403	-3,0
	2011	281 182	-6,2	92 409	0,9	98 959	11,5	97 627	-0,2	70 022	-6,7	28 381	32,9	668 580	-0,9
Kunnallisten laitosten hoitovuorokaudet	2008	151 456	0,0	25 539	0,0	24 564	0,0	49 488	0,0	20 120	0,0	14 995	0,0	286 162	0,0
	2009	144 840	-4,4	27 154	6,3	25 170	2,5	50 532	2,1	19 502	-3,1	13 529	-9,8	280 727	-1,9
	2010	141 317	-2,4	26 756	-1,5	23 636	-6,1	46 508	-8,0	21 847	12,0	11 605	-14,2	271 669	-3,2
	2011	143 198	1,3	24 429	-8,7	25 026	5,9	45 343	-2,5	20 049	-8,2	12 171	4,9	270 216	-0,5
Ostopalvelulaitosten hoitovuorokaudet yhteensä	2008	167 430	0,0	56 718	0,0	65 686	0,0	45 655	0,0	55 734	0,0	15 484	0,0	406 707	0,0
	2009	176 120	5,2	58 408	3,0	66 287	0,9	46 549	2,0	52 604	-5,6	14 236	-8,1	414 204	1,8
	2010	158 582	-10,0	64 815	11,0	65 089	-1,8	51 273	10,1	53 232	1,2	9 743	-31,6	402 734	-2,8
	2011	137 984	-13,0	67 980	4,9	73 933	13,6	52 284	2,0	49 973	-6,1	16 210	66,4	398 364	-1,1
Hoitovuorokausia laitokseen sijoitettuna ollutta lasta kohden	2008	241		186		208		221		194		108		210	
	2009	242		221		200		228		184		103		213	
	2010	224		238		193		0		179		91		237	
	2011	212		0		188		0		178		112		268	
Ammatillisiin perhekoteihin sijoitetut lapset															
Ammatillisiin perhekoteihin vuoden aikana sijoitetut lapset	2008	115	-8,7	97	4,3	48	-22,5	33	22,2	36	28,6	12	50,0	341	-0,9
	2009	96	-16,5	89	-8,2	41	-14,6	27	-18,2	32	-11,1	7	-41,7	292	-14,4
	2010	86	-10,4	87	-2,2	45	9,8	24	-11,1	32	0,0	7	0,0	281	-3,8
	2011	82	-4,7	89	2,3	55	22,2	0	-100,0	31	-3,1	7	0,0	264	-6,0
Ammatillisiin perhekoteihin sijoitetut lapset 31.12.	2008	95	6,7	85	4,9	35	-27,1	26	18,2	26	0,0	10	42,9	277	1,5
	2009	77	-18,9	77	-9,4	37	5,7	25	-3,8	29	11,5	6	-40,0	251	-9,4
	2010	73	-5,2	75	-2,6	..	0,0	21	-16,0	29	0,0	6	0,0	204	-18,7
	2011	75	2,7	68	-9,3	36	0,0	0	-100,0	29	0,0	3	-50,0	211	3,4
Ammatillisten perhekotien hoitovuorokaudet	2008	30 220	-2,5	31 496	11,3	15 080	-11,4	9 371	22,5	9 602	8,4	3 645	35,6	99 414	4,1
	2009	29 621	-2,0	30 017	-4,7	13 184	-12,6	9 035	-3,6	10 723	11,7	2 127	-41,6	94 707	-4,7
	2010	27 417	-7,4	27 979	-6,8	13 739	4,2	7 950	-12,0	10 743	0,2	2 138	0,5	89 966	-5,0
	2011	27 244	-0,6	26 681	-4,6	13 126	-4,5	6 846	-13,9	9 534	-11,3	1 459	-31,8	84 890	-5,6
Hoitovuorokausia perhekotiin sijoitettuna ollutta lasta kohden	2008	263		325		314		284		267		304		292	
	2009	309		337		322		335		335		304		324	
	2010	319		322		305		331		336		305		320	
	2011	332		300		239		0		308		208		322	

4B/2 Sijoitetut lapset 2008 – 2011: ammatillisiin perhekoteihin ja perhehoitoon sijoitetut sekä ympärivuorokautinen laitostenmuotoinen perhekuntoutus

Lasten (0 - 17-vuotiaat) sijoitukset 2008-2011	Vuosi	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %		
Perhehoitoon sijoitetut lapset															
Sijaisperheisiin sijoitetut vuoden aikana	2008	1 012	-2,2	168	1,2	196	-5,3	164	-9,4	231	-8,7	234	4,1	2 005	-3,0
	2009	1 056	4,3	167	-0,6	232	18,4	200	22,0	268	16,0	269	15,0	2 192	9,3
	2010	1 118	5,9	206	23,4	199	-14,2	183	-8,5	335	25,0	293	8,9	2 334	6,5
	2011	1 128	0,9	207	0,5	267	34,2	165	-9,8	362	8,1	324	10,6	2 453	5,1
Lyhytaikaisessa sijaisperhehoidossa olleet	2008	378	-5,3	3	4,0	65	-12,1	40	-4,7	39	-26,4	22	46,7	547	-7,0
	2009	408	7,9	17	466,7	80	23,1	60	50,0	29	-25,6	72	227,3	666	21,8
	2010	408	0,0	27	58,8	72	-10,0	48	-20,0	89	206,9	43	-40,3	687	3,2
	2011	453	11,0	30	11,1	82	13,9	11	-77,1	90	1,1	58	34,9	724	5,4
Pitkäaikaisessa sijaisperhehoidossa olleet	2008	700	-1,5	165	0,2	175	7,4	124	-10,8	203	0,2	203	-2,9	1 570	-0,8
	2009	723	3,3	166	0,6	173	-1,1	142	14,5	218	7,4	231	13,8	1 653	5,3
	2010	803	11,1	179	7,8	174	0,6	135	-4,9	246	12,8	250	8,2	1 787	8,1
	2011	805	0,2	177	-1,1	188	8,0	154	14,1	272	10,6	266	6,4	1 862	4,2
Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet	2008	259 299	-0,5	54 085	-0,9	55 905	-0,3	45 378	-0,4	69 794	1,3	72 106	6,8	556 567	0,6
	2009	266 337	2,7	55 948	3,4	59 618	6,6	46 309	2,1	75 469	8,1	77 381	7,3	581 062	4,4
	2010	280 074	5,2	61 324	9,6	59 450	-0,3	46 280	-0,1	91 188	20,8	91 763	18,6	630 079	8,4
	2011	290 199	3,6	60 824	-0,8	62 009	4,3	52 116	12,6	98 991	8,6	92 292	0,6	656 431	4,2
Hoitovuorokausia perhekotiin sijoitettuna ollutta lasta kohden	2008	256		322		285		277		302		308		278	
	2009	252		335		257		232		282		288		265	
	2010	251		298		299		253		272		313		270	
	2011	257		294		232		316		273		285		268	
Lyhytaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet	2008	17 797	-10,9	65	-82,9	1 848	-23,0	1 777	66,2	2 822	4,0	627	-29,7	24 936	-6,8
	2009	21 083	18,5	666	924,6	2 487	34,6	1 344	-24,4	5 886	108,6	5 724	812,9	37 190	49,1
	2010	24 819	17,7	2 185	228,1	3 875	55,8	1 384	3,0	10 486	78,2	4 966	-13,2	47 715	28,3
	2011	25 717	3,6	0	-100,0	3 147	-18,8	1 310	-5,3	8 567	-18,3	5 555	11,9	44 296	-7,2
Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet	2008	241 502	0,1	54 020	-0,3	54 057	0,1	43 601	-2,0	66 972	0,1	71 479	0,7	531 631	1,0
	2009	245 254	1,6	55 282	2,3	57 131	5,7	44 965	3,1	69 583	3,9	71 657	0,2	543 872	2,3
	2010	255 255	4,1	59 139	7,0	55 575	-2,7	44 896	-0,2	80 702	16,0	86 797	21,1	582 364	7,1
	2011	264 482	3,6	58 101	-1,8	58 862	5,9	50 806	13,2	90 424	12,0	86 737	-0,1	609 412	4,6
Hoitovuorokausia lyhytaikaiseen sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollutta lasta kohden	2008	47		22		28		44		72		29		46	
	2009	52		39		31		22		203		80		56	
	2010	61		81		54		29		118		115		69	
	2011	57		0		38		119		95		96		61	
Hoitovuorokausia pitkäaikaiseen sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollutta lasta kohden	2008	345		327		309		352		330		352		339	
	2009	339		333		330		317		319		310		329	
	2010	318		330		319		333		328		347		326	
	2011	329		328		313		330		332		326		327	
Ympärivuorokautinen laitostenmuotoinen perhekuntoutus															
Hoitovuorokaudet vuoden aikana	2008	3 676		1 264		1 264		3 029		3 532		2 242		15 007	
	2009	3 190	-13,2	1 993	57,7	1 993	57,7	3 952	30,5	3 649	3,3	2 941	31,2	17 718	18,1
	2010	9 030	183,1	3 102	55,6	2 342	17,5	0	-100,0	7 106	94,7	2 370	-19,4	23 950	35,2
	2011	8 239	-8,8	5 024	62,0	4 064	73,5	2 515	0,0	6 747	-5,1	6 773	185,8	33 362	39,3

4C Kokovuotiset hoitopaikat 2008-2011

Lasten (0 - 17-vuotiaat) sijoitusten kokovuotisten hoitopaikkojen määrä 2008-2011	Vuosi	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	
Pitkäaikaisen perhehoidon kokovuotiset hoitopaikat	2008	662	0,2	148	0,0	148	0,7	119	-2,5	183	1,1	196	7,1	1 457	1,0
	2009	672	1,6	151	2,3	157	5,7	123	3,1	191	3,9	196	0,2	1 490	2,3
	2010	699	4,1	162	7,0	152	-2,7	123	-0,2	221	16,0	238	21,1	1 596	7,1
	2011	725	3,6	159	-1,8	161	5,9	139	13,2	248	12,0	238	-0,1	1 670	4,6
Kunnallisen laitoshoidon kokovuotiset hoitopaikat	2008	415	2,0	70	11,1	67	-5,6	136	-4,9	55	1,9	41	-4,7	784	0,4
	2009	397	-4,4	74	6,3	69	2,5	138	2,1	53	-3,1	37	-9,8	769	-1,9
	2010	387	-2,4	73	-1,5	65	-6,1	127	-8,0	60	12,0	32	-14,2	744	-3,2
	2011	392	1,3	67	-8,7	69	5,9	124	-2,5	55	-8,2	33	4,9	740	-0,5
Ostopalvelulaitosten kokovuotiset hoitopaikat	2008	542	2,1	242	7,6	221	-4,7	151	4,9	179	19,3	52	-4,7	1 387	3,6
	2009	564	4,1	242	0,2	218	-1,6	152	1,0	173	-3,1	45	-14,5	1 394	0,6
	2010	510	-9,6	254	4,9	216	-0,8	162	.	175	1,0	33	-27,4	1 350	-3,2
	2011	453	-11,2	259	2,0	239	10,4	162	-0,2	163	-7,0	48	48,7	1 324	-1,9
Kokovuotiset hoitopaikat yhteensä	2008	1 618	0,0	460	0,0	437	0,0	406	0,0	418	0,0	289	0,0	3 627	0,0
	2009	1 632	0,9	468	1,8	443	1,5	414	2,0	418	0,0	278	-3,8	3 653	0,7
	2010	1 596	-2,2	490	4,6	433	-2,3	413	-0,3	456	9,3	302	8,6	3 690	1,0
	2011	1 570	-1,7	485	-0,8	468	8,2	425	3,1	466	2,1	319	5,7	3 734	1,2
Kokovuotisia hoitopaikkoja / 1000 alle 18- vuotiaasta lasta	2008	16,8		8,0		10,0		14,4		11,8		10,3		12,6	
	2009	16,9		8,1		10,1		14,7		11,8		9,7		12,6	
	2010	16,5		8,4		9,8		14,7		12,9		10,4		12,7	
	2011	16,1		8,3		10,6		15,2		13,1		10,9		12,7	

Liite 5: Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä 2012

Puheenjohtaja

Wilén Leena

lasten erityispalvelujen päällikkö
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Lastensuojelupalvelut
PL 213, 02070 Espoon kaupunki
puh. 050 428 9405
etunimi.sukunimi@espoo.fi

HELSINKI

Mäkinen Sisko

Aktuaari
Helsingin sosiaalivirasto
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 040 334 6758
etunimi.sukunimi@hel.fi

Pirkko Turpeinen

Laitoshuollon päällikkö
Helsingin sosiaalivirasto
Lapsiperheiden vastuualue
PL 8514, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 040 3360475
etunimi.sukunimi@hel.fi

Vartio Riitta

Palvelukeskustoiminnan päällikkö
Helsingin sosiaalivirasto
Lapsiperheiden vastuualue
PL 7444, 00099 Helsingin kaupunki
puh 050 3209593
etunimi.sukunimi@hel.fi

Niemelä Elina (vara)

Aktuaari
Helsingin sosiaalivirasto
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 040 334 4640
elina.paula.sukunimi@hel.fi

Anita Lindfors (vara)

Vastaanottopäällikkö
Helsingin sosiaalivirasto
Lapsiperheiden vastuualue
PL 8514, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 050 3771037
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anita Tirkkonen (vara)

Avohuollon sosiaalityön päällikkö
Helsingin sosiaalivirasto
Lapsiperheiden vastuualue
PL 7444, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 3809697
etunimi.sukunimi@hel.fi

ESPOO

Sovijärvi Ann-Christin

Varajärjestelmäkoordinaattori
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
PL 205, 02070 Espoon kaupunki
puh. 050 306 1865
etunimi.sukunimi@espoo.fi

VANTAA

Kaatra Anne

Palvelupäällikkö, sijaishuolto
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuolto
Kielotie 7 B, 01300 Vantaa
puh. 09 839 22566
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaijala Leena

Perhepalvelujen suunnittelija
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuolto
Peltolantie 2 D,
puh. 09 839 22566
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Vilpas Jaana

Palvelupäällikkö, avohuolto
Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuolto
Kielotie 11 D, 01300 Vantaa
puh. 09 839 22550
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TURKU

Jarhio Mirjam

Suunnittelija
Turun sosiaali- ja terveystoimi
Tutkimus- ja kehitysyksikkö
Kristiinankatu 1, 20100 Turku
puh. 040 157 7889
etunimi.sukunimi@turku.fi

Kaarina Katas

Vs. johtava sosiaalityöntekijä
Turun kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi
Sosiaalityönpalvelut / Sosiaalipäivystys
os. Linnankatu 23 20100 Turku
puh 050 0783312
etunimi.sukunimi@turku.fi

Ahonen Arja

Johtava sosiaalityöntekijä, sijaishuolto
Turun sosiaali- ja terveystoimi
Ulkopuoliset sijoitukset
PL 364, 20101 Turku
puh. 050 561 6758
etunimi.sukunimi@turku.fi

TAMPERE

Itkonen Markku

Vastaava ohjaaja
Tampereen kaupunki
Kissanmaan perhetukikeskus
Karhunkatu 45, 33520 Tampere
puh. 050 526 2764
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Perämaa Tiia

Asiakasohjauksen päällikkö
Tampereen kaupunki
Tilajaryhmä, Asiakasohjaus-Luotsi
PL 487, 33101 Tampere
puh. 040 800 4654
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Mäkinen Jukka

Suunnittelija
Tampereen kaupunki
Tietotuotanto ja laadunarviointi
Aleksis Kiven katu 14-16 C
PL 467, 33101 Tampere
puh. 040 022 6605
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Kokko Virpi (vara)

Suunnittelija
Tampereen kaupunki
Tilajaryhmä, Lasten ja nuorten kasvun tu-
keminen
PL 487, 33101 Tampere
puh. 040 801 6423
etunimi.sukunimi@tampere.fi

OULU

Räsänen Jaana

Tilaja-asiantuntija
Oulun kaupunki
Sosiaalinen hyvinvointi, lastensuojelu
Hallituskatu 36 B, PL 15,
90015 Oulun kaupunki
puh. 050 5920534
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Hilkka Karttunen

Palvelupäällikkö
Oulun kaupunki
Sosiaalinen hyvinvointi, Lastensuojelu
Hallituskatu 36 B, PL 15,
90015 Oulun kaupunki
p. 050 567 3818
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Työryhmän sihteeri

Hanna Ahlgren-Leinvuo

projektinjohtaja
Helsingin sosiaalivirasto
Kehittämispalvelut
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 040 3347382